

נקודות למחשבה – ה' טבת ה'תשע"ז – שלשים שנה

ע"פ בקשת כמה מידידינו שי', להעלות על הכתב כמה נקודות בנוגע לה' טבת, ובפרט ע"פ מה ששמעתי אומרים כו"כ שרוצים וצריכים להתוועד בה' טבת, אך אין "חומר" עם מה להתוועד כ"יט כסלו וי"ב תמוז וכו' שיש ריבוי שיחות וביאורים וכו'.

ובתור הקדמה, הייתי כותב, שכו"כ מהשיחות נאמרו בתקופה ההיא רק בדרך רמז, ולא דוקא במאת האחוזים שיש להם שייכות ישירה למלחמה בנוגע לספרים והכתבים והעגמ"נ וכו'. ולהדגיש, אף שמוכן הדבר מאליו, שבנוגע לשיחות והמענות של הרבי ברור הדבר שהכל הוא אמת לאמתו, אבל בנוגע לקישור הדברים וההרגשים וכו', אין זה תורה מסיני, ואכתוב כפי שמונח הענין אצלי, וכאו"א יכול ללמוד הענין כרצונו. ובפרט שיש כמה דברים הבאים לקמן שהם הרגשים שלא צריכים להיות בכתב, אך היות שהדברים נשלחים רק למתי מספר שהענין נוגע להם וכו', העלתים על הכתב. ואקוה שביום מן הימים יעשו עריכה דכל המצו"ב באופן מסודר יותר, ורק מפני קוצר הזמן, ובקשת ידידינו כנ"ל, הנני מעביר החומר כמו שהוא, ובלשון הידוע "חומר בלתי מעובד"...

הענינים נכתבו בזמנים שונים, ואולי יוכלו כמה ענינים, אבל אקוה שהכוונה תהי' מובנת. ע"כ ההקדמה.

ה' טבת הוא חג ויום סגולה שנהי' בדורנו אנו, אבל באמת יש לו שייכות לכל חסידות חב"ד, החל מאדמו"ר הזקן, ואולי לפני זה, מהבעל שם טוב. והמלחמה החלה כבר בשנת ה'שי"ת (ואולי עוד לפני זה...).

בכלל, הנה רוב רובו של החסידים, כולל גם אלו הקרובים ביותר, לא ידעו מהנעשה במשך כל השנים, אבל בכל זאת, יש כמה פעמים, לפעמים ברמז, ולפעמים בגלוי יותר בנוגע לענין זה, ולדוגמא: בש"פ בשלח תשי"ד דיבר הרבי אותיות חזקות ביותר בנוגע ל"אגודת חסידי חב"ד" ותפקידם. ונקודת הדברים שהעבודה והאחריות שהטילו על "אגודת חב"ד" – שעליהם לידע שאינם צריכים להתפעל משום דבר, כיון שעבודתם אינה בכח עצמם, אלא בכח המשלח. כאשר עוסקים בעניניו של הרבי, אזי בכל מקום שהולכים הולך הרבי עמהם, ובמילא אין להתפעל ולהתיירא משום דבר.

והמשיך בנוגע לזה שמשתדלים תמיד למצוא משולחים שודר"ים מלמדים כו' – מ"אנשי שלומינו" ("אייגענע מענטשן") דוקא, שאין להם דעות והנחות משלהם, שהם במצב כזה שעכ"פ אין בעלות אחרת עליהם – כפי שהי' כ"ק מו"ח אדמו"ר אומר: "אָ נאָוואַדנע בהמה", כלומר, בהמה שאין עלי' בעלים – ובמילא, נקל יותר להכניסם לרשותו של הרבי; ועאכו"כ – אלה שנמצאים כבר ברשותו של הרבי. אמנם, אותם "אייגענע מענטשן" צריכים לידע מה שתובעים מהם, ולא לעשות חשבונות שזהו דבר קשה, ואין הדבר בכחו, או שעדיין לא השלים עבודתו עם עצמו.

בש"פ וישב תשט"ו אמר הרבי:

"ולכן, כאמור, מדפיסים עתה גם את הכתבים שהצ"צ לא הדפיס בשעתו, כיון שנמצאו כתבי-יד ממאמרים אלו.

[בנוגע להכתבים הנמצאים כאן – לא עלה בידי לפעול כו' ("האָב איך זיך ניט געקאַנט אַינקערן"), ובערב ר"ה מסרתי זאת אל כ"ק מו"ח אדמו"ר, שיעשה בהם כרצונו ("וואָס ער וויל און ווי ער וויל")... ובנתיים – התחלתי לחפש ממקום אחר, ואלו הם הנמצאים עתה בדפוס]."

בש"פ בשלח י"א שבט תשכ"ד (י"ד שנה לנשיאות): . . . אברהם פאריז האט א זכות מיוחדת ווייל עם האט זיך דאך איצטער אפגעדרוקט דער ספר המאמרים תש"א שזה נדפס מהקופיר שלו, שאם לא הי' עושה זאת אז לא הי' ממה להדפיס, ווייל די כתבים זיינען דאך אפגעשלאסן...

וכעין זה יש ביטויים בענין זה במשך השנים.

בנוגע די פרשת הספרים גופא, ידוע שתחילת גניבת הספרים החלה בסביבות יו"ד שבט תשמ"ה (כדברי הרבי בשיחת ש"פ בלק). אבל בגשמיות נודע לרבי מכל הענין בסביבות חג השבועות.

מצד שני, הנה כל אדם אשר "ישר הולך" [כלשונו הק' של הרבי בשיחת טו תמוז], יאמר ברורות שהשיחה השני של התוועדות י"א ניסן תשמ"ה [שלעת-עתה, היא ההתוועדות האחרונה של י"א ניסן שזכינו לשמוע מהרבני], ואין חסיד שלא חושב ששיחה זו היא הקדמה כללית לכל ענין המשפט, והנקודה הפנימית של מהלך המשפט.

הרבי התחיל את ההתוועדות כרגיל עם שיחה של פותחין בברכה – "ברוך הבא בשם השם ברכנוכם מבית השם", בהסבירו מדוע מתחיל בלשון יחיד ברוך הבא, ומסיים בלשון רבים ברכנוכם, שכשיש התאספות של רבים, יש גם את הקהל גדול (כמות) וגם (איכות) – רבים. היתה אריכות בזה והרבי המשיך במעלת "יום השלישי שהוכפל בו כי טוב" והשיעור חומש בפרשת שמיני ובחודש ניסן שבניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל. זהו תוכן קצר ממש משיחה א. [להעיר שהביאור ד"ברוך הבא בשם השם ברכנוכם מבית השם" הי' גם בשנה זו ב"ב תמוז, אך באופן אחר.

בשיחה השני התחיל הרבי [התוועדות תשמ"ה ח"ג ע' 1692, וכ"א יכול לעיין בפנים, וכן בשיחות דלקמן]:

שישנו ענין שבאמת הי' מן הראוי להבהיר לפני זמן רב, אלא שחשבו שהדבר מובן מעצמו, אבל אעפ"כ, מכיון שיש מקום לחשש שמא אין הדבר מובן ופשוט, יש צורך להבהירו בדיבור.

מהי הסיבה להתוועדות בי"א ניסן, והרבי האריך בזה בענין מדת הגאווה שמושלת בתכלית, ועד כדי כך שאפילו "שמינית שבשמינית" מושלל וכו'. ונשאלת השאלה והתמי': כיצד מניחים שכולם יתאספו להתוועדות בקשר עם כבודו של אדם?!

לכאורה, הרי זה דבר הכי מבהיל בכלל, ובפרט – כאשר מקשרים זאת עם ענין של חסידות, ובפרט – במקום קדוש, בית-כנסת "שמגדלין בו תפלה", שענינה – "כעבדא קמי מרי", תכלית הביטול, ובית-מדרש "שמגדלין בו תורה", שתנאי עיקרי בה – "ונפשיע כעפר לכל תהי (ועי"ז) פתח לבי בתורתך"!

והדגשה מיוחדת בזה – כשנמצאים ב"חודש של גאולה", שאז בודאי צריך להיות ענין של "גאולה" מכל הענינים הקשורים עם ההנהגה ד"מצרים" (לעו"ז), ששרשם ומקורם הוא – "עמלק", ישות וגאווה!

אמנם, ענין זה פשוט כל כך, עד שלא הי' מקום לספק שמישהו יכול לטעות בדבר:

התוועדות זו אינה קשורה עם "יחיד", איש פרטי, וכיו"ב, אלא עם ה"קבוצה" כולה, עם תורתה, ועם הרצון, התכלית והכוונה בפעולותי – כהמשך למאתיים שנות קיומה של תנועת חסידות חב"ד, ולפני"ז – תנועת החסידות הכללית. ובמילא, לא נוגע (כל כך) ענינם של האנשים העומדים בראש התנועה, כי אם ענינה של התנועה, ואדרבה: האנשים – "נושאי עול" המה, ובלשון הגמרא: "כמדומין אתם ששררה אני נותן לכם, עבדות אני נותן לכם".

דוגמא לדבר: השמחה והריקודים ד"שמחת תורה" – שכעצם, ה"תורה" היא זו ששמחה ורוקדת, אמנם, מכיון שהתורה זקוקה ל"רגלים" – לוקח יהודי את ה"זכות" (תוך כדי תקווה שהוא ראוי לכך) להיות בבחינת "רגלים" לתורה, ועי"ז יכולה התורה לרקוד כ"גמרה של תורה".

וכן הוא בענינו – שזקוקים לבשר ודם שישתדל, כיחד עם העזר דכו"כ מישראל, לשאת את התורה, להמשיך את "שלשלת הזהב" דתורת החסידות, עם כל הפרטים שבה, ועאכו"כ ה"כלל" שבתורה – "המעשה הוא העיקר", ליישם את כל הענינים דתורת החסידות בפועל ממש, שע"ז נשלמת הכוונה דעשיית דירה לו ית' בתחתונים, "ושכנתי בתוכם".

והאריך בזה, ובין הדברים אמר: מכיון שנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, נמצא ב"עולם האמת" – זקוק הוא שגם בעולם דלמטה יהיו לו "רגלים" ו"ידיים" וכל שאר האברים, שיעסקו בהפצת תורתו עד למעשה בפועל. וכדי שכל זה יהי בהצלחה

– צריך הדבר להעשות באופן מאורגן, ולכן, ישנו אחד, אשר "עבד לעם הזה נתתיך", שתפקידו לארגן פעולות אלו. ומכיון שכן, הרי לא נוגע מי הוא כו'; מה שנוגע הוא – התפקיד דהמשך פעולתו ועבודתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו,

ישנו סיפור ידוע – שהיו מספרים ב"חדר" – על א' מגדולי ישראל האמיתיים, שכיהן כ"דיין" ו"רב" בעיר ואם בישראל, שבמבנה גופו הי' קטן קומה וצנום. נטפלו אליו פעם כמה ממנגדיו, וטענו, היתכן שיהודי קטן-קומה וצנום כמותו יכהן כ"דיין" ו"רב" בעיר גדולה כזו?! נענה ואמר להם: אמנם קטן-קומה וצנום הנני, אבל ה"כסא" – גדול הוא...

ה"כסא" – תורתו ופעולותיו דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – גדול הוא, ולכן, לא נוגע כל כך אם זה שיושב עליו הוא קטן-קומה וצנום, מכיון שה"כסא" הוא גדול – כסאו של נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר!...

עפ"ז מובן שמה שמוצאים "עילה" ו"סיבה" להתוועדות הקשורה עם יום הולדת של איש פרטי – הרי זו "סיבה חיצונית" בלבד, שיש בכחה לסייע לעיקר ותכלית הענין – להגדיל ולהרחיב את ה"כסא", היינו, הגדלת והרחבת לימוד תורת החסידות והפצתה חוצה:

ובנוגע לענינו:

הקשר עם יום הולדת של איש פרטי – אינה אלא סיבה חיצונית כדי להסביר, אפילו לאינו-יהודי, "מה יום מיומיים", מה פתאום מתאספים יהודים יחדיו כדי לדבר אודות הפצת היהדות והמעיינות חוצה, ולכן, יש למצוא הסברה שתתקבל אפילו בשכלו של אינו-יהודי.

ומכיון שכן – שוכחים שקישרו זאת עם יום הולדת דאיש פרטי, שהרי אין זו אלא הסברה חיצונית בלבד, כדי שעל ידה יבואו לידי תוצאות טובות – הפצת היהדות והמעיינות חוצה.

ולאידך, כשלא רוצים לנצל עילה וסיבה הנ"ל מפני "ענווה" – הנה בנוגע לעצמו ישנה אמנם תכלית הזהירות מענין של גאווה, אפילו לא "שמינית שבשמינית" בלבד; אבל ענין זה הוא על חשבון מה שיחסר בעניני העבודה דהפצת המעיינות חוצה, שזהו תפקידו – "עבד לעם הזה"!

דערנאך איז דא א המשך וואס דער רבי זאגט אז מלבד כל האמור לעיל – איז בנוגע צו דעם פארבריינגען איז דא נאך א ענין הכי עיקרי, וואס דארף ניט האבן קיין טעמים און הסברות, ווארום ס'דא די סיבה הכי גדולה והכי חשובה – "גמרה של תורה": אז י"א ניסן שנה זו האבן עשרות, מאות ואלפים מישראל מסיים געווען דעם ערשטן מחזור פון לערנען. און דערפאר קלייבט מען זיך צוזאמען מאכן א "סיום" אויפן רמב"ם, און א "סעודת משתה לגמרה של תורה". און דער רבי איז ממשיך רעדן וועגן רמב"ם וכו'.

שיחה זו, היא, לכאורה, ההקדמה לכל ענין משפט הספרים, שהמדובר הוא אודות ה"כסא" (וועגן דעם **ביינקל!**), ובאותיות פשוטות, בנוגע לנשיאותו של הרבי בעצמו, שהיא המשך של שלשלת הזהב מהבעש"ט.

[בתור מאמר המוסגר: א' הפעולות שהרבי ציוה לעשות בכדי לבטל הקטרוג, הוא בניית בתי-חב"ד, ובמקום שיש בית-חב"ד, להרחיבו וכו'. וביום זה, י"א ניסן תשמ"ה הי' היסוד של "קרן לפיתוח – מחנה ישראל", הקשור עם הרחבת הפעולות דבתי חב"ד, כפי שיובא אי"ה לקמן בסביבות חנוכה תשמ"ו].

ונחזור לעניננו דעם ענין פון ה' טבת.

בשבועות של חודש סיון נעשו כו"כ פעולות וענינים בענין זה, אבל ברבים לא ידעו מאומה מהנעשה.

רי"ו ראה שחסר ספרים, קרא לחב"ה, וגם סיפרו לחברי המזכירות עד"ז. אבל לרבי ולרבנית לא סיפרו. הם חיברו טלפון שיטלפן ברגע שמישהו נכנס זה יטלפן בחדר השידורים, ושם הושיבו בחור שלא ידע שום דבר, אלא ברגע שמטלפן הטלפון הלזה יתקשר ישירות לחב"ה או לרי"ו. בנוגע לפועל הי' בא' ההתוועדויות של ערב שבועות, שאז השתמשו עם הליין לשידור, ואחרי ההתוועדות ראו שחסר עוד מדף של ספרים. חיים ברוך בתקופה ההיא סיפר לרבנית, והיא נתנה עצה שישימו ויידאו שיצלב בשעה שמישהו נכנס [בימים ההם הי' זה חידוש גדול], ואכן כשחסר עוה"פ מדף ספרים הוציא מיד רי"ו את הקלטת של הווידאו והלכו לחדר השידורים [אז לא הי' לאף אחד מכונת וידאו כיום], וראו מיד מי זה, רי"ו לא קלט, אך ח"ב ראה מיד, והוציא את הקלטת ורץ החוצה כנשוך נחש, מרוב בהלה, מיד לבית הרבי, והודיע ע"כ לרבנית. היא סיפרה לרבי, כפי שהרבי אומר בשיחה גופא: "איך האב ניט געזען ווי אזוי מ'האט געשלעפט די ספרים. פון וואנעט ווייס איך? דערפאר וואָס אָט די וואָס האבן דאָס געזען האבן דאָס **מפרסם** געווען! – ניט זיי האבן מיט מיר גערעדט – זיי האבן מורא געהאט צו מיר צוגיין גאר, נאר גערעדט **נאך** מיט איינעם און **נאך** מיט א צווייטען, ביז וואנעט ס'איז דערגאנגען צו מיר!"

*

בר"ח תמוז קרא הרבי לאגודת חסידי חב"ד לאסיפה, ואמר להם ע"ד כהנ"ל ואח"כ היו עוד כמה אסיפות בחדרו הק' עד"ז, ואז בר"ח תמוז הרבי גם אמר להם שהוא הולך לדבר ע"ז בייב תמוז ברבים. בייב הי' גם סעטעלייט לכל העולם, **כך שהרבי יצא למלחמה מיטן גרעסטן שטורעם**, ואכן בא' השיחות עד"ז בטו תמוז, אמר הרבי:

דאָס איז ניט שייך צו מיר בפרט, דאָס איז שייך צו יעדער אידן וואָס איז דעם רביניס אַ חסיד! צי ער געפינט זיך **דאָ**, צי ער געפינט זיך אין **ארץ הקודש**, וואָס אַהינצו האָט מען אַריבערגעפירט אַ טייל פון די ספרים!!! און מ'ווייס ווער עס האָט דאָס אַהינצו געבראַכט! און יענער איז געגאַנגען **בפרהסיא**, מיט אַ בזיון שאין כמותו: פאַרשלאָגן, אפשר וועט מען צונעמען און קויפן אַ ספר פון נשיא דורינו, און מ'דאַרף אים געבן מיט מערער אזוי פיל דאָלאַר – דעמאָלט וועט ער דאָס אָפגעבן! וואָס דאָס איז געווען **חדשים לפני"ז**. און דאָרט איז דאָ **חסידים**, וואָס האָבן דערפון **געוואוסט**, און מ'האָט מיט זיי **גערעדט**, און מיט אַמאָל איז באַ זיי געוואָרן [אַז] זיי זיינען ניט שייכות צו עפעס טאָן, און מ'האָט געמאַכט דערפון אַ **סוד**!

אַ סוד פון **וועמען** – ניט פון די מענטשן מיט וועמען מ'איז געגאַנגען... (געלאָפן?)... לויפן רעדן – מיט **מוכרי ספרים**! מוכרי ספרים וואָס גייען אין מקוה! וואָס זיינען **פריער** געגאַנגען אין מקוה, **דערנאָך** געגאַנגען אין מקוה, און דער וואָס איז געגאַנגען אין מקוה מיט אַן **אמת**, זיך **טובל** געווען – האָט טאַקע דערנאָך **ניט געקויפט**! דערנאָך איז אָבער דאָ אַזוינע וואָס **גייען אין מקוה**, ו"טובל ושרץ בידו!"

עכ"פּ בי"ב תמוז דיבר הרבי בכאב גדול על ענין זה וארשום עוד כמה נקודות מהמדובר בי"ב תמוז, יחידות י"ד תמוז, טו תמוז, ש"פ בלק י"ז תמוז, וש"פ פינחס כ"ד תמוז.

להעיר ששיחה הראשונה של י"ב תמוז היתה גם בענין השיחה הראשונה די"א ניסן של אותה שנה (תשמ"ה) "ברוך הבא בשם השם ברכנוכם מבית השם", און מסביר געווען פארוואס הויבט זיך אן מיט לשון יחיד ברוך הבא, און איז מסיים בלשון רבים ברכנוכם, מיט אן אנדער ביאור פון י"א ניסן. דערנאך אין די צווייטע שיחה איז שוין דא א רמז, בשעת דער רבי רעדט וועגן די גאולה פון י"ב תמוז, זאגט ער מיט א תוקף אז בשעת דער רבי איז ארויס פון מדינה ההיא האט ער גענומען מיט זיך אלע כתבים און אלע ספרים און אלע חפצים וכו'. בא' השיחות היי ע"ד השליחות דמוהרי"צ ע"י אביו והכלל בנשיאות ש"דבר א' לדור" ובפרט בסמוך ממש באותו בית (ר"י הנשיא צרתו בבבל) דוד ושלמה איך המליכו בחייו כו'.

אח"כ היי שיחה עם דברים מבהילים ממש. שרח"ל לומר שהיי נשיא בעבר, אלא הוא בחיים היות שזרעו בחיים, בשעה שיש חסידים שלומדים את החסידות שלו ועושים וממלאים את התקנות שלו, אז הוא בחיים ממש כאן למטה מעשרה טפחים. והמשיך בנוגע לשאלה וכי בכדי חנטיא וספדו ספדנייא, האט דאס די גמרא געוואוסט און אפגע'פסקינט אז הוא בחיים! והמשיך ע"ד הקשר של הרבי לספרים והיציאה מרוסיא כו', וביאר בארוכה איך שניתנו הדירות והמשרדים לפלוני ופלוני וכו' עד מאה ועשרים שנה. וביקש שמהיום והלאה יתפללו וילמדו שם, ושם היא הדירה שבא אכל, ישן והתהלך (ובפרט בבדיקת חמץ) שהם דבר הטפל והעיקר בדירה היא שבה למד והתפלל ושם הניח תפילין ושם הסתכל בסידור הבעש"ט, וכאן עבר לסיפור המעשה בקיצור שנכנסו לרשותו של נשיא דורנו ולקחו משם ספרים ואין להאריך בזה ומזהיר ומבהיר שלא יקנו ספרים מהמוכרי ספרים וישתדלו להחזיר הכל בהקדם האפשרי, ובטח כולם יעזרו בזה, ומאי קמ"ל, ושיפרסמו זאת באותם מקומות ששם הגיעו למכור הספרים, והמשיך ברמז מענינים הקורים בעולם, שמכניסם פצצה שנראית כמו תפוח מתוק ואומרים לו שזה תפוח מתוק ודבר שהיי שייך לאיש קדוש וטהור נשיא הדור ויהיי לך מזה עוה"ז ועוה"ב ובמילא צריכים לשלם יותר, אבל שיידעו שזה פצצה והמכניסה לביתו א"א לדעת מתי תתפוצץ רח"ל. וישנו גם בתורה בנוגע לתורה גופא, זכה נעשית לו סם חיים לא זכה כו'.

בי"ד תמוז בעת היחידות היי המשך לדיבורים בי"ב תמוז ובין הדברים התבטא הרבי: **קיינ אדוואקאט און קיינ רב און קיינע מלכי מזרח ומערב קענען ניט טאן און וועלן ניט טאן קעגן נשיא דורנו.**

בט"ו תמוז קודם צאה"כ, פותחין בברכה תורה בעל הגאולה יהי הוי' אלקינו חסידות ניגון במהירות כל הרביים – **לא הרשה לנגן ניגון שלו** [לכאורה כי המלחמה היא נגד דור השביעי!!!]! אח"ז היי אריכות גדולה ביותר, ובין הדברים (אעתיק רק כמה נקודות מהשיחה הארוכה):

"דאָס איז ניט שייך צו מיר בפרט, דאָס איז שייך צו יעדער אידן וואָס איז דעם רביניס אַ חסיד! צי ער געפינט זיך דאָ, צי ער געפינט זיך אין **ארץ הקודש**, וואָס אַהינצו האָט מען אַריבערגעפירט אַ טייל פון די ספרים!!! און מיווייס ווער עס האָט דאָס אַהינצו געבראַכט! און יענער איז געגאַנגען **בפרהסיא**, מיט אַ בזיון שאין כמותו: פאַרשלאָגן, אפשר וועט מען צונעמען און קויפן אַ ספר פון נשיא דורינו, און מ'דאַרף אים געבן מיט מערער אזוי פיל דאָלאַר – דעמאָלט וועט ער דאָס אָפגעבן!

און דאָרט איז דאָ **חסידיים**, וואָס האָבן דערפון **געוואוסט**, און מ'האָט מיט זיי **גערעדט**, און מיט אַמאָל איז באַ זיי געוואָרן [אַז] זיי זיינען ניט שייכות צו עפעס טאָן, און מ'האָט געמאַכט דערפון אַ **סוד**!

– אַ סוד פון **וועמען** – ניט פון די מענטשן מיט וועמען מ'איז געגאַנגען... (געלאָפן)?... לויפן רעדן – מיט **מוכרי**

ספרים! מוכרי ספרים וואָס גייען אין מקוה! וואָס זיינען **פריער** געגאַנגען אין מקוה, **דערנאָך** געגאַנגען אין מקוה, און דער וואָס איז געגאַנגען אין מקוה מיט אַן **אמת**, זיך **טובל** געווען – האָט טאַקע דערנאָך **ניט געקויפט!** דערנאָך איז אָבער דאָ אַזוינע וואָס גייען אין מקוה, ו"טובל ושרץ בידו!"

איך האָב אין דערויף זיך ניט געוואָלט מישן – איך בין ניט קיין "פּאַליצייסקיי", איך בין ניט קיין "רצועה **לאַלקאה**" – **אַלע חסידים** [איז דאָס] **נוגע**; עס ליגט אויף זייער פלייצע, וואָרום אַ ספר פון אַ אידן וואָס **לערנט** אין דעם ספר, עאכו"כ פון אַ **נשיא** בישראל – אָט דאָס איז אַ **חלק פון זיין לעבן!**

... איך האָב געזען אַז ס'איז ניט שייכות צו זאָגן: ס'איז **שאַ שטיל!** ס'איז **רואיק**, מ'גייט זיך אַרום מ'שפּאַצירט, מ'לערנט **חסידות**, און מ'לערנט דעם **שווער'ס** חסידות; מ'זעט אַזאַ מין זאָך – **אין פּוצה פּה ומצפּף!** ... וכאמור, דער רבי דער נשיא האט זיי גלייך באַוווּזן: איר זאלט וויסן זיין, איר שפּילט זיך מיט אַ **באַמבע!** ... ס'איז ניט אַן ענין וואָס **מ'טשעפעט** זיך; מ'האט **מלחמה** מיט אַ זאָך אין וועלכע דער שווער נאט **געלעבט!**

איך וועל אייך דערציילן אַ מאמר המוסגר, זאָל זיין לכה"פ אַ [לעבדעדיקע, אַ פּרישע זאָך] אַ געשמאַקע זאָך:

ס'איז געווען אַ צוואה, [וואָס זי איז איצטער אויך געווארן] אַ צוואה פון דעם **רבי'ן נ"ע**, וואָס אין דער צוואה שטייט, אז בשעת די אייניקלעך וועלן חתונה-האבן, זאל דער שווער אפגעבן דעם **ערשטן** איידען – אט די-און-די ספרים, דעם **צווייטן** איידעם – אט די-און-די ספרים, און דעם **דריטן** איידעם אט די-און-די ספרים, און האט אויסגערעכנט די ספרים ווי זיי זיינען.

וואָס אַ משך זמן האב איך ניט געוואוסט וועגן דער צוואה, דערנאָך, מאיזו סיבה שתהי', האב איך זיך דערוואוסט וואָס עס שטייט אין דער צוואה.

האב איך זיך ניט געפּוילט, און אריינגעגאַנגען צום שווער [און געזאַגט] (דאָס איז געווען נאך דער חתונה), און געזאַגט בדרכי נועם ובדרכי שלום, אז איך האב זיך ערשט-אַ דערוואוסט, אז דער רבי נ"ע (צי ווי איך האב אים דעמאלט **אנגערופן**) האט אנגעשריבן אין דער צוואה, אז די און די ספרים דארף מען איבערגעבן מיר.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, והמשיך) דער שווער איז געוואָרן – איך וועל ניט זאָגן **ניט-צופרידן** – אָבער **צופרידן** איז ער **זיכער** דערפון **ניט געווען**,

און האָט אויסגעהערט (כיווייס ניט צי **קאַלט-בלוטיק**, צי **ניט קאַלט-בלוטיק**) אויסגעהערט די גאַנצע זאָך, און אין דער צוואה שטייט וועגען דעם ספר – דער ספר איז געווען ביים שווער, ניט **איין** ספר – **עטליכע** ספרים,

בנוגע **לפועל** – האָט ער די ספרים **ביז איצטער ניט אָפּגעגעבן!**

מסביר זיין, אויף וויפל ביים שווער איז געווען טייער אַ וואָרט פון [דעם] זיין פּאָטער, וואָס פאַר אַ וואָרט עס זאָל נאָר זיין, עאכו"כ – אַ וואָרט וואָס ער האָט דאָס אַריינגעשריבן אין דער צוואה,

אמת טאַקע, דער שווער איז געווען זיכער איך וועל אים ניט רופען צו אַ דין-תורה, און ער איז געווען זיכער אַז איך וועל ביי אים אויך ניט מאַנען ג' **פעמים** – והראי' – מער ווי איין מאָל האָב איך טאַקע ניט געמאַנט – אזוי איז געווען די מעשה,

אָבער בנוגע לפועל, דער שווער האָט געוואוסט וואָס עס שטייט אין דער צוואה, ס'איז געלעגן ביי אים אין טיש-קעסטל,

אָבער **פאַנאַנדערשיידן** זיך מיט אַ ספר וואָס איז געווען ביי **אים**, און [ס'האָט געהאַט] פאַרבונדן מיט זיין **פּאָטער** – האָט ער דאָס באַ זיך **ניט געקענט דורכפירן**, – מאיזו סיבה שתהי'!

אין לי ח"ו להרהר אחרי מדותיו והנהגתו וכו', אָבער אַזוי איז בפשטות: דער רבי נ"ע האָט געוואוסט דעם שווער, און געקענט דעם שווער, און ער האָט געוואוסט אַז זיכער וועט אים זיין שווער צו שייַדן זיך מיט אַ ספר אין וועלכן דער רבי נ"ע האָט געלערנט, עאכו"כ – אַז דאָס איז אַ ספר של חסידות: לקו"ת, תו"א וכיו"ב (דער דפוס, יענער דפוס),

אעפ"כ האָט ער אים אַריינגעשריבן אין דער צוואה, צווישן אַלע איבעריקע זאַכן, אַז עס וועט קומען אַט דער און דער – דאָרף מען אים אָפגעבן אַט די און די ספרים,

וכאמור, **עד היום הזה** האָב איך ניט די (כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, והמשיך) האָב איך ניט די ספרים! און איך האָב ח"ו קיין **קפידה** ניט אפילו. איך וועל אפילו ניט זאָגן אז דאָס גייט מיר בחיים חיותי, ביז צו מס"נ – דעמאָלט וואָלט איך מסתמא גערעדט ניט **איין** מאָל, נאָר גערעדט **כמה** פעמים, אָבער עס רעדט זיך דאָ ניט וועגן **מיר**, עס רעדט זיך וועגן דעם **שווער**: דער שווער האָט ניט געדאַרפט האָבן קיין התעוררות און עידוד, אַז דאָס וואָס דער רבי נ"ע האָט געשריבן אין צוואה – זאָל ער דאָס מקיים זיין, קיינער האָט אים אויף דערויף ניט געדאַרפט אויפמערקזאַם מאַכן – ער איז געלאָפן און דאָס געטאָן! מיט איין אויסנאַם: בנוגע צו אַ **ספר**, **שיידן** זיך מיט אַ ספר...

– נעמט מען [(אַזאַ איד)] א מענטשן, פארט אוועק אין ארץ-ישראל, ווייס אפילו ניט וואָס עס שטייט אין דער צוואה, און לויפט דארט ארויס מיט א –

מיזאגט בנוגע צו א אידן, אז [מיטאר אים ניט פארקויפן] א עבד עברי טאר מען ניט פארקויפן אויפן "אבן הטוען", אט דארטן וואו מ'פארקויפט אלע עבדים – טאר מען דארטן ניט פארקויפן קיין עבד עברי, עאכו"כ – דאָס רעדט זיך וועגן א ספר פון **נשיא הדור**!

און בשעת מ'איז געקומען צום מוכר-ספרים האט מען אים **מסביר** געווען, אז דו דארפסט געבן גרויסע געלט, דערפאר וואָס דאָס איז א ספר פון דעם-און-דעם אידן.

וכאמור אין פוצה פה ומצפצף פון די חסידים וואָס זיינען דאָרטן.

במילא, כאמור, בין איך ארויס... איך האב געזען אז ס'איז ניט שייכות צו זאגן – מ'וועט דאך מיר אויך אריינשלעפן בעין זה,

– קען איך ניט טאן קיין זאך, איך וועל ניט שלעפן און "סוען", ניט גיין מאכן צעקות מיט צווחות וכו' – **איך גיב דאָס איבער צו יעדער חסיד און צו אלע חסידים, און – עד סוף כל הדורות,**

וכאמור: אני את שלי עשיתי: איך האב גערעדט **דריי** מאל, און האב געזאגט בחשאי, אז מ'זאל וויסן זיין, אז דאָס טשעפעט מען זיך מיטן **שווער** מיט א **נשיא הדור**, און מיטשעפעט זיך מיט **יעדער** חסיד און מיט **אלע** חסידים, **עד סוף כל הדורות!**

... איך האב ניט זוכה געווען זיין אין ארץ-ישראל עד היום הזה; פון וואנעט ווייס איך וואָס מ'האט געטאן אין א"י? – דערפאר וואָס מ'איזדארט **ארוםגעלאפן** צווישן **צענדליקער** מענטשן, און מ'האט יעדערן באזונדער געזאגט וואָס עס דארף זיך דינגען און וואָס עס רעדט זיך – ניט טראכטנדיק אז דאָס איז א **חלק פון לעבן** פון דעם שווער – **דעמולט**, א **חלק פון לעבן** פון דעם שווער – **איצטער**, און א **חלק פון דעם לעבן** פון שווער – **עד סוף כל הדורות!**

... וויבאלד אז מ'האט שוין אפגעטאן אן ענין, איז "אין לך דבר העומד בפני התשובה", זאל מען וויסן זיין, אז יפה **רגע** אחד קודם, ניט **שעה אחת קודם** – דאָס איז א **לעבעדיקע באמבע**, ווארום יעדער ספר איז אַ חלק פון

דעם רבינס נשיא דורינו, פון זיין לעבן, וואָס דאָס איז "יתיר מבחיוהיי" איצטער, בעלמא דין, במילא, וואָס פריער מיוועט אומקערן די ספרים – איז דאָס ארויסגענומען א באמבע פון זיך, ווערט דאָך די שאלה, וועמען מיוועט דאָס אומקערן? –

מיט'ן שווער האט ער **קיין שייכות ניט!** לאחרי אזא פעולה, א שייכות צום שווער!!! איז אבער כאמור לעיל, ס'איז געבליבן די ד' אמות פון שווער, וואָס זיינען "קונות לו בכל מקום", וואָס דאָס איז כאמור אין **חוץ-לארץ** – איז דאָס אט דער בנין, און בשעת מיוועט ברענגען אט די ספרים, דארף מען זיי ניט אפגעבן קיין בוי"ד, מ'דארף דאָס אריינטראגן אין דעם חדר וואָס נשיא דורינו האט געלערנט און געדאוונט,

און רחמנא ליצלן – דער וואָס האט **ארויסגענומען** דעם ספר – ער זאל זיך רוקן אין **קודש הקדשים**, אומקערן אט דעם ספר, דערפאר וואָס ער האט זיך דערשראָקן וואָס מ'שניאורסאהן [כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר את שמו השני] האט גערעדט דורכן ראדיא – רח"ל – לאחרי זה זאל ער גיין אין קודש הקדשים!
מ'דארף אָבער ניט האָבן זיין גיין! זאָל ער מאַכן אַ **שליח, ושליח שלוחו** – וועמען ער וויל, אבער בהקדם הכי אפשרי, זאָלן ליגן די אלע ספרים מיט אלע חפצים מיט אלע זאכן אין די ד' אמות פון שווער, וואס דאס איז – דער גאנצער "עטאָזש" וואו ער האט געגעסן און געטרונקען און געשלאָפן, עאכו"כ – וואו ער האָט געלערנט און געדאוונט!

און ס'איז ניט אַן ענין, רחמנא-ליצלן, מיוויל סטראַשען אַ אידן – ס'איז ניט מיין ענין אויף סטראַשען. איך האָב געהאָפט אַז חסידים איז [דאָ] לכה"פ **אַזאַ** ענין וועלן זיי דאָס מיר פאַרשפּאַרן – האָבן זיי דאָס אויך ניט געטאָן – איז ניט געווען קיין ברירה!

האָב איך געפרוּאווט רעדן מער ווי **דריי** מאָל בחשאי; ניט נאָר עס האָט ניט **גע'פּוועל'ט** – עס האָט ניט געמאַכט **קיין הזזה כל שהיא** – האָב איך קיין ברירה ניט, און מוז דאס זאגן אין אזא אופן מיזאל דאס דערהערן גלייך אין ארץ-ישראל – נאָך **פאַר** די "דריי וואָכן", כדי מיזאָל דאָס גלייך איבערגעבן אָט די וואָס זיינען **אַריינגעפאַלן**, מ'האָט זיי **אַריינגעשלעפט** אין אַ "פח יקוש"! פאַרטשעפּען זיך מיט **אַלע** חסידים און מיטן **שווער** וכו'.

און וועלן אומקערן, בהקדם הכי אפשרי –

מ'זאָגט אים: דער **שווער** – זאָגט ער: **פינף און דרייסיק יאָר וואָס ער איז עולם האמת!** וואָס **רעדסטו וועגן אים?! וואדרא:** יעדער יאָר ווערט ער "**ווייטער**"! **העכער** נאָך אין גן-עדן – דערמאָנסטו אים מיט אַמאָל אין עולם-הזה הגשמי?!...!

און אויב מיוועט זיי זאָגן, זיי זאָלן אומקערן דעם שווער – וועלן זיי ניט פאַרשטיין וועגן וואס דא רעדט זיך! – פינף און דרייסיק יאָר אַז ער האָט **פאַרגעסן** אויף אים! און וויל אַז אַנדערע זאָלן פאַרגעסן;

האָב איך זיך דערוואוסט ווער דער מענטש איז – ביי מיר אַראָפּגעפאַלן די גאַנצע שאלה: ס'איז אַ פלא וואס ער האט ניט געטאן **ערגער!**

ניט מ'ווייס וואס ער טוט מיט די געלט; אפילו ווען ער האט דערציילט – ווייס מען ניט צי ער האט דערציילט אינגאנצן צי האלב; א **זיכערע** זאך אז די געלט וועט ניט אוועקגיין אויף צדקה – צוליב צדקה וואלט אפילו דער מענטש זיך ניט מוסר-נפש געווען; זיך מוסר-נפש זיין און אראפרייסן א לעבעדיקן טייל פון דעם

שווערס לעבן, כדי ער זאל קענען געבן צדקה – אים וואלט דאס גאר קיינמאל ניט איינגעפאלן!
וכאמור, ס'איז קיין פלא ניט – איך האב זיך דעוואוסט ווער דער מענטש איז!

ער שרייט, אָז דער שווער איז פינף און דרייסיק יאָר וואָס ער איז עולם האמת, און יעדער יאָר ווערט ער ווייטער! – גיי רעד מיט אַזאַ מענטשן – ס'איז ניטאָ קיין שפה משותפת!
במילא דארף מען אים זאגן, אז דו זאלסט וויסן זיין: דו זעסט אט דעם חסיד וואס גייט אין גאס, און וועסט אים טרעפן מארגן אויך, זאלסטו וויסן זיין, אז די הויז געהערט אט דעם חסיד, און דארט איז דא די אפטיילונג "בית אהל יוסף יצחק ליובאוויטש",

...ס'איז א ציווי אויף די אלע וואס ווייסן דארטן ווער עס האט געקויפט א ספר אדער א חפץ אדער א כתב אדער תפילין שלו, אט וואס עס זאל נאר זיין וואס האט א שייכות צום שווער – זאל ער לויפן צו אט דעם אידן, און זאגן אים, אז דאס איז **בנפשו הוא!**

ובנפשו הוא – אין עוה"ז הגשמי והחומרי, איי וואס ער וועט טענה'ן, אז **דער** האט אים אריינגעשלעפט, **יענער** האט אים אריינגעשלעפט – איז "כלפי שמיא גליא", און אפשר האט מען אים אריינגעשלעפט; בנוגע לפועל – דאס איז נוגע, ער זאל אריינטראגן אין אט דעם בית און דעם בנין וואס דאס איז ד' אמות פון "אגודת חסידי חב"ד",

– וואס אין זיי איז מען **מודה** אז זיי זיינען דא, והא רא"י – מ'האט זיך פון זיי אויסבאהאלטן און מ'האט דאס געטאן **בינאכט!**

מ'דארף זען אז דער שווער זאל באקומען אלע זיינע חלקים פון זיין לעבן!!! און פון זיין לעבן – **איצטער**, צי דאס איז ווי ער ליגט אין א **ספר** אדער ער ליגט אין א **כתב** אדער ער ליגט אין **חפץ** – אין דערויף **לעבט ער!** – צי דאס איז **איין** ניצוץ קדושה צי **כמה** ניצוצות קדושה וכו',

– אָט דער מענטש וואָס איז געפּאָרן האָט אין דערויף קיין השגה ניט! איז אים דאָרף מען זאָגן, אָז דאָס האָט אַ שייכות און דאָס געהערט צו יעדער ליובאוויטשן ליובאוויטשער חסיד ווי ער געפינט זיך בכל קצווי תבל.

במילא האט מען זיך מתחייב געווען, יעדער ליובאוויטשער חסיד, דורך "אגודת חסידי חב"ד", אז מ'וועט אים אומקערן עד פרוטה אחרונה.

און אומקערן, כאמור, ניט אומקערן צו א בשר-ודם. – זאגן "אומקערן צום שווער" – כאמור לעיל: ער טראכט ניט וועגן דעם שווער! פינף און דרייסיק יאָר... ער האט זיך משתתף געווען אין דער לוי, אט דער מענטש, און פון זינט אן דעמולט טראכט ער ניט! טראכט נאר וועגן אזויפיל – אז דורך דערויף וועט מען באקומען פארן ספר נאך מערער דאלארן!

וכאמור, דאס איז זיינע מדות, און זיינע עבודת ה' און זיינע עבודת האדם, און זיינע מדות שבין אדם לחבירו, ויהי לו אשר לו;

אויב מאיזו סיבה שתהיי וועט מען דאס **ניט** קענען אויספירן, איז עכ"פ זאל מען ניט טאן אין די דריי וואכן אן ענין וואס דאס איז **נאך אמאל א חורבן!!!** און **נאך אמאל א לוי, ר"ל, פון דעם שווער!!!** – דורך יעדער רגע וואס

מ'האלט אפ די געלט, אדער וואס מ'האלט אפ דעם ספר!

וכאמור, עס וועלן זיך געפינען אזוינע וואס וועלן זאגן אז זיי זיינען גרעסערע חכמים און גרעסערע פילאזאפן, און דער עיקר זיי זיינען אוחזי ביד – ניט איך גיי זיך מיט זיי דינגען, ניט איך וויל זיך מיט זיי דינגען – ניט דאס איז מיין שליחות, און ניט דאס איז מיין עבודה!

און ס'איז רחמנא-ליצלן [אז] איך דארף זיך פארנעמען מיט אזוינע בירורים!!! – **ניט דאס איז מיין ענין!** און ניט דאס האט געדארפט זיין אן ענין וואס דאס זאל טרעפן אין די ד' אמות וואס האט א שייכות צום שווער! מ'האט זיך מתחכם געווען – אריבערגעפירט פון איין סטייט אין א צווייטן, וואס דאס איז איינע פון די שווערסטע עוונות ופשעים דא!

– א מאמר המוסגר: מ'זעט ווי אזוי מ'בלאנדזשעט: מ'גייט ארויס אנטקעגן דער מלוכה וממשלה פון דער גאנצער מדינה:

בשעת מ'האט א זאך וואס געהערט ניט צו זיך, מ'האלט דאס אבער אין דעם זעלבן סטייט – איז דאס טאקע א חטא ועוון ופשע; בשעת מ'פירט דאס אריבער פון איין סטייט אין א צווייטן – **אט דא ווערט ערשט דער חוק המדינה!**

וואָס כאמור, ס'איז ניט מיין ענין; ניט איך בין אַ "לאָיער", ניט איך וויל זיין אַ "לאָיער", ניט אפילו די זאכן וואָס איך ווייס – ניט דאָס איז מיין ענין –

אַ שאלה אין רמב"ם – אָט דאָס איז מיין זאָך! – וועל איך האָבן אַ תירוץ אָדער ניט האָבן קיין תירוץ, אָבער דאָס האָט אַ שייכות צו מיר; אַן ענין וואָס איז פאַרבונדן מיטן רביץ נשיא דורינוס אַ מאמר, אָדער אַן ענין אין נגלה, אָדער אַן ענין פון הנהגה שלו – די זאָך איז אינגאַנצן [לא שלן] לא שלי!

– ניט געווען קיין ירושה מיט קיין חלוקה; עס זאל זיין א חלוקה צי א ירושה – דארף מען צוזאמענקלייבן א בית-דין, און דער ב"ד דארפן אָפּשאַצן, און דארפן פאנאנדערטיילן, מ'דארף האבן א הסכם פון כל היורשים – די אלע ענינים זיינען ניט געווען עד היום הזה!

ובעזר השם – זיי וועלן ווייטער אויך ניט זיין! ווארום הוא חי! און חי "יתיר מבחיוהי"!

במילא, אז מ'וועט קומען צוגיין מארגן צו אימעצן, און זאגן, אז ס'איז נשתנו הדברים – איז מען גלייך מוסר-מודעה: פונקט אזוי ווי מ'האט דאס געזאגט מיט חדשים צוריק, זעט מען דאך וואס איז געווען דער זאגן; אט אזוי די זעלבע זאך אַז מ'וועט דאָס זאָגן מאָרגן און איבער-מאָרגן און איבער-איבער-מאָרגן, און "מחר" לאחר זמן.

– ער וויל טאן תשובה – איז דאס צווישן אים מיטן אויבערשטן; קיינער וויל ניט ער זאל זיך טרעפן מיט דעם און טרעפן זיך מיט יענעם וכו' וכו', בפרט נאך אז ס'איז עגמת-נפש פאר דעם מיט וועמען ער וויל זיך טרעפן; עגמת-נפש פאר אים!

און אז מ'זאגט "עגמת נפש" – איז דאס אן "אונדער-סטייטמענט", ווי מען זאגט דא! ס'איז שלא בערך מער דערפון! נאר וואס דען – בנוגע צו זיך ווייס ער ניט, בנוגע צו אנדערע – קען (מיר?) א צווייטער זאגן.

און רח"ל ער זאל זיך אהינצו רוקן (אָט-דער-אַ) אויפן גאנצן עטאזש! און דאס איז אויך ניט געזאגט געווארן אלס א סטראשונע; ער וועט זיך אהינצו אריינרוקן – וועט ער זיך ניט קענען איינהאלטן און וועט

ארויסכאפן נאך א ספר!!! – לאחרי כל הענינים!!! וואס דארף ער זיך שלעפן אין א נסיון וועלכן ער וועט ניט ביישטיין! דאס איז טבעו!

אחי"ז הי' בש"פ בלק שכל הענין התחיל בסביבות יו"ד שבט, והפרשה התגלתה בסמיכות ליי"ב תמוז. ודיבר אודות סידור הבעש"ט שכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ אמר שמי שרוצה לגשת לזה שיילך קודם במים אותיות הביטול ושעשו קאפי מכל עמוד, כך שלא יוכלו למכור ח"ו. דיבר על ההגדה שמישהו קנה ומיד קנו זאת במחיר כפול העיקר שלא יגיע לכומרים לוואטיקאן שרוצים כל דבר שבקדושה, ואנשי הכולל כבר היו צריכים ללמוד בדירה, והוא טוען דיס איז מיין האוז.

ואחי"כ האריכות הגדולה בש"פ פינחס בתחילה שרצו שהכולל ילמד שם, ואחי"כ בארוכה ע"ד הספריי ששייך לאגו"ח, ויש שם כל מיני ספרים, וליובאוויטש אור לגויים, וברוסיא גם באו חוקרים אבל בצנעה מפני המצב, אבל כאן באו חוקרים לראות ספרים, כמובן לא כל אספסוף, אלא חוקרים. הקושיא מדוע יש שם ספרי אפיקורסות האט ניט געשטערט מייך שלאף, ישנם שאלות שלא הרשו לי לישון ששאלתי את השווער בחסידות, בנגלה, במנהגים, ולפעמים ענה לפעמים לו, אבל ידעתי שאם השווער נוהג אני יכול לישון רגוע. דיבר עוד הפעם על קוני הספרים שיחזירו כו' וישלמו להם. ובא מישהו לומר שאכן כל הענינים ברוחניות אבל חיים אנו בעוה"ז הגשמי וכאן כסף תופס מקום, וצריכים להחזיר הספרים שישלמו וכו'. טענה כמו אלקא דאלקייא, רם על כל גוים כו', ולפי דעתי בפירוש לא עניות דעתי אלא דעתי ברורה שזה כפירה גמורה. ומי הי' מאמין אז א פרומער איד, א מאמין, זאל אזוי רעדן. והי' אריכות גדולה שלא יספיק המקום לחזור על הכל.

ורק אוסיף שבאמצע השיחה הראה כ"ק אדמו"ר באצבעו ואמר: ס'איז בא מיר קלאר, א דבר ברור, איז זע עס מיט מיינע עיני בשר – אז ס'איז א סכנה ממש.

הראי' מנ"י. רוצה להתאבד מאבאלזירט מען כו'.

מה לדבר או מה לא קען איך זיך אליין פאנאדערקלייבן, ס'איז דא א שו"ע, ולדעתי פארשטיי איך וואָס ס'שטייט אין שו"ע, איך האב נאָר דעם שו"ע און איך פאָר צום אוהל וכיו"ב.

בז' אב היו עוה"פ אגו"ח אצל הרבי ואז כבר הי' עסק עם העו"ד וכו'. הרבי הי' מאוד אנגעצויגן בזמנים אלו, גם הי' שמירה ליד דירת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ כו'.

[כמובן חסר כאן כל הדו"ד עם העו"ד והמענות שחלקם נתפרסמו בספרו של לובעצקי וכדאי לעיין שם.

כן הפגישה עם העו"ד וכששאלו את הרבי מה הכוונה בנשיא דורנו כו'.]

דבר מיוחד שאפשר לומר שהפסיק בתקופה ההיא הוא המאמרים עם ניגון. בר"ה, בשמחת תורה, ובשבת בראשית הי' מאמר עם ניגון, ואחי"כ הפסיק הענין עד י"ג ניסן וערב שבועות מ"ט. מצד שני התחילו המאמרים המוגהים, שגם זה הי' באתערותא דלעילא.

כן ראו בתקופה ההיא אז דער רבי מאנט שמחה: ועד כדי כך שבראש השנה תבע הרבי הוספה מיוחדת בענין השמחה ושיאמרו לחיים וינגנו ניגון שמח – "א שמחת-תורה"דיקן ניגון", ואחרי שהקהל אמר לחיים וניגנו הניגון

של שמח"ת עמד הרבי מלא קומתו ורקד בשמחה גדולה ועצומה נא. דבר שנדיר ביותר בר"ה. ב. כמה וכמה שנים שהרבי לא קם לרקוד בהתוועדויות!!

עד"ז בליל שמח"ת [דעם רבינס אושפיז!] תבע להוסיף בענין השמחה ביתר שאר וביתר עז והוספה שהיא **עבודה גדולה**, וששמחה זו צריכה לחדור בכל מציאותו, וסיים שאין לדחות השמחה עד למחר, וגם לא לאחרי כמה שעות, ואפילו לא לאחר כמה רגעים כו' וסיים שהשמחה תהי' בפועל ממש באופן דמפזז ומכרכר בכל עוז ובאמרו תיבות אלו נעמד מלוא קומתו והתחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו ז"ל ורקד על מקומו, בשמחה רבה ועצומה.

ועד"ז בש"פ בראשית דיבר על ענין השמחה שהשלימות של השמחה דשמח"ת היא בשבת בראשית והאריך בזה וסיים: ויה"ר שכאו"א ינצל את כל הכחות שנותנים בשבת זו – על מנת להמשיכם בכל השנה כולה.

ומעלה יתירה בכל הקשור לנתינת-כח דשבת זו – כאשר נמצאים בד' אמות של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ד' אמות שבהם למד והתפלל ועבד עבודתו במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, אשר, כל ענינים אלו הם קיימים ועומדים באופן נצחי, שכן, "קדושה לא זזה ממקומה".

ודיבר ע"ד ניצול כל הכחות ממש ועד העקב שברגל שבא לידי ביטוי בריקום כפשוטו כו' וסיים ועד שרואים זאת במוחש – בענין השמחה והריקוד ברגלים, עד לשמחה גדולה ביותר, באופן שבאין-ערך ונעמד מלוא קומתו והתחיל לנגן ניגון ההקפות לאביו ז"ל ורקד על מקומו משך זמן, בשמחה רבה ועצומה.

[כל ענין הנ"ל של לעמוד ולרקוד בהתוועדות, הי' חידוש גדול אז, כנ"ל, וכל הענין של התביעה בענין השמחה הוא כנראה מיוסד על דברי הצ"צ שכשיוצאים למלחמה יוצאים עם מארש של נצחון, כי יודעים בטוח שזוכים בדין].

[עוד ענין, עכ"פ הרגש, בהתוועדות הראשונה דיו"ד שבת תשי"א תבע הרבי אחדות בין חסידים! הן ביחידות דכו"ו תשרי, הן בהתוועדות דאדר"ח מרחשון והן בז' חשון הי' שיחות בנוגע לאחדות וכו'].

בכ"ף מרחשון הי' אריכות הביאור בשיחה א' ובא' השיחות לאח"ז בנוגע לענין "די כתבים לאז איך איך" והדיוק בזה **שמשאי** את הכתבים לנו, לא רק נתינה, אלא ברשותו ובעלותו של כל אחד! וגם סיים בענין דאחדות ואהבת ישראל.

בש"פ חיי שרה, הן בשיחה הראשונה והן בשיחה האחרונה דובר חזק על ענין השמחה והוספה בענין השמחה.

בש"פ ויצא דובר אודת שמחה פורץ גדר רחובות הנהר כו' שמחה אם הבנים שמחה, זכות ואחריות לנצל רגעים אלו שנשנארו מיו"ד כסלו לשמחה כו'. כן הכריז על הנחה דספרי קה"ת כו', אח"כ הי' עם רש"ג שניגש והרבי צעק כו' כל הרביים כו'.

בימים אלו היתה עדות הרבנית שעל זה לבד אפשר לכתוב מגילה שלימה, וכן י"ג כסלו שהמלך אינו מעיד ואין מעידין אותו שגם בזה יש הרבה מה לומר.

בי"ט כסלו – יום התחלת המשפט – הי' פעם ראשונה מאז שנת תשי"ב שלא הי' מאמר עם ניגון, אלא ממש אריינגעשמוגלט א מאמר אין א שיחה.

בש"פ וישב היו שטארקע ווערטער בשיחה השני' על הענין ד"ביקש לישב בשלוה" בשלימותה ולאמיתתה כפי שמבין הקב"ה. [רש"י דינה בת לאה כאמה כבתה...].

בנר ה' דחנוכה היו כמה הוראות ע"ד ההוספה בהפצת המעיינות בכל מקום ומקום: (א) לימוד תורתו של אדה"ז, וכן לימוד תורתם של כל רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו – צריך להיות באופן של הוספה הן בכמות והן באיכות, ביתר התמדה ושקידה כו', לגבי אופן הלימוד עד עתה, באופן דמוסיף והולך ואור. (ב) כל אלו שיש ברשותם כתבים או "ביכלאך" של דרושי חסידות שלא נדפסו עדיין – מבקשים מאותם שישלחום בהקדם הכי אפשרי להנהלת קה"ת, על מנת לפרסמם בדפוס, ואשרי חלקם וגדול זכותם כו'. (ג) הדפסת התניא בכל עיר ובכל כפר.

כן אמר שישלחו סכום נוסף לכאו"א מהשלוחים בתור השתתפות בכל פעולת אלו ד"בתי חב"ד" – לייסד במקומות חדשים, או להוסיף באור במקומות שבהם ישנו כבר "בית חב"ד" באופן דמוסיף והולך ואור.

אח"כ הי' הדיבור שצ"ל הוספה בענין **השמחה**; קביעת **מסיבות של שמחה** ("פארברייגענישן") בכל יום מימי חנוכה. וע"י ההוספה באור דוחים את החושך.

[להעיר ש**משיחה זו הי' ריבוי פעמים בענין בתי חב"ד!** ובהמשך הזמן הי' גם ע"ד שכל ילד יעשו חדרו הפרטי בית חב"ד [עם ספרים] ובכלל בנוגע ל"צבאות השם" ועוד ועוד. – ואולי יש לומר, שזה המענה לקטרוג "אז חב"ד זיינען ניט פעילים", וע"פ דברי הבעש"ט והה"מ לאדה"ז, לכשתצא תפרסם יותר, הנה עדי"ז כאן, כדי לפעול הנצחון, ואחרי הנצחון לעשות יותר "כדבעי לי למיעבד" הנה אחד הפעולות בזה הוא הוספה בבתי חב"ד בכל מקום שהוא, ובמקומות שיש כבר בתי חב"ד להוסיף בהם גופא, כדלקמן בכמה וכמה שיחות. ועד שבש"פ מקץ שבת חנוכה, תשמ"ז – ג' ימים לפני יום הבהיר ה' טבת – אמר הרבי: "שלאחרי כל העבודה והיגיעה במבצעי חנוכה, אשר, ע"פ הידיעות שנתקבלו מכל המקומות, היתה העבודה "כדבעי לי למיעבד", וכמו כן היתה גם הצלחה גדולה ביותר, למעלה מכפי המשוער"

דא"ג, שמעתי בשעתו שבתקופת המשפט כשהרבי נסע לאוהל מידי יום, לקח אתו דוחות של שנים קודמות, תשל"ד ל"ה וכו' בהם היו דוחות של מבצעים ושל הקמת מוסדות וכו', ובאם אמת נכונה השמועה, אואפ"ל בדא"פ עכ"פ, שבא להראות שהטענה שלא פעילים אינה נכונה!].

בתור מאמר המוסגר, ע"פ הנכתב לעיל שמתקופה זו התחיל קאך גדול בענין בתי חב"ד, ושזה מענה לקטרוג שחסידי חב"ד אינם פעילים – אעתיק בזה הצעטיל שכתב הרבי לרחי"ק בא' דחוהמ"פ תשמ"ה.

ובתור הקדמה ארשום כאן (ע"פ מה שנתפרסם בכמה בימות איך התחיל הענין):

בא' מימי "כינוס השלוחים" השנתי השני – ביום ה', כ"ח חשון תשמ"ה – דנו כמה שלוחים, ועמם המזכיר רח"י קרינסקי, אודות הקשיים הכספיים של השלוחים ופעילותם, והעלו הצעה להקים קרן מרכזית שתסייע לשלוחים ולמוסדות חב"ד ליובאוויטש. למחרתו – ביום ועש"ק תולדות, מבה"ח כסלו תשמ"ה – כשמסר רח"י קרינסקי לרבי (בחדרו הקי") מה שדיברו השלוחים, ובהם אודות הצעה זו דהקמת קרן סיוע – הגיב הרבי בחיוב להצעה זו, והוסיף, שקרן כזו צריכה להתנהל ע"י "מחנה ישראל".

ביו"ד ניסן תשמ"ה – לאחר כמה חדשים של תיכנון – הודיע רח"י קרינסקי לרבי (בעת שהסיעו לביתו), שלמחרתו, ביום י"א ניסן, יבואו קבוצה של שלוחים ובעלי-בתים כדי להתאסף ולדון בהקמת הקרן. הרבי התעניין מי יבוא, באיזה שעה יבואו, והיכן יתאספו.

למחרתו – ביום י"א ניסן תשמ"ה, יום הולדת הפ"ג של הרבי, בשעה 9 בבוקר – התאספו השלוחים: ר"מ הערסאן, ר"י שמאטקין, רש"ב שעמטאוו; ואתם ד' בעלי-בתים: מר דייוויד טשייס, מר דייוויד הערמעלין, מר מאקס קארל, מר מארטין שטיין – במשרדו של רח"י קרינסקי, שם דנו אודות הקמת הקרן. לאחר אסיפתם – התכנסו כולם ב"גן עדן התחתון", שם הציג רח"י קרינסקי את הבעלי-בתים בפני הרבי. הרבי נתן לכל אחד מהם מטבעות לצדקה, ואיחלם בברכה להצלחה. כאשר הציגו הבעלי-בתים, באותו מעמד, שהרבי יהי יו"ר הקרן – סירב הרבי לכך, באמרו שהיו"ר צ"ל אחד מהבעלי-בתים (וע"פ דברי רבינו אלה – מינו לאחמ"כ את מר דייוויד טשייס להיות יו"ר הקרן).

בהמשך אותו יום – לאחר חזרתו מהמקוה – קרא הרבי לרח"י קרינסקי, ונתן לו 2 טשעקים – אחד ע"ס \$26,000, והשני ע"ס \$84,000 [כנראה, בהתאם למספר שנותיו של הרבי] – והורה לו להכניס לחשבון הבאנגק של "מחנה ישראל" עוד טרם יסעו לאוהל (בשעה 2 אחה"צ). – בדרך לאוהל התעניין הרבי אצל רח"י קרינסקי איך התנהלה האסיפה, ודיבר עם רח"י קרינסקי כמה פרטים בענין הקרן (כגון איך ייקרא כו').

ב"ג ניסן תשמ"ה – מסר רח"י קרינסקי לרבי (בחזרו הק') פרטים נוספים מהאסיפה, ושאל אם להקים בקרן זו גם מחלקה לנשים, ואיך ייקרא. הרבי הגיב בחיוב להצעה, ובנוגע לשם הקרן – אמר שיעלו הצעות.

במוצאי ימים הראשונים דחג הפסח תשמ"ה – בעת נסיעתו חזרה לביתו, דיבר הרבי עם רח"י קרינסקי שוב אודות הקרן ואודות שם הקרן, והוסיף, שלמחרת יתן לו בכתב כמה נקודות בענין הקרן.

למחרתו – ביום א' דחומ"פ תשמ"ה – הורה הרבי לרח"י קרינסקי, בעת נסיעתו ל-770, שייכנס לחדרו כחצי שעה לאחר תפילת שחרית. כשנכנס רח"י קרינסקי לחדרו של הרבי בשעה הנקובה – נתן לו הרבי הרשימה שלפנינו [העתקתי רק חלקים ממנה, ושני ההערות ע"י המו"ל]:

פתיחה –

לאחרונה נתגדלה רשת בתי חב"ד ליובאָוויטש והן בכמות הן באיכות – בפרט בארצה"ב ובאה"ק, במספר הבתים ובהרחבת פעולותיהן.

הרחבת הפעולות דרשה, בכמה מקומות, קניית בתים קבועים, או הרחבה גדולה דבנינים הקיימים. באו כו"כ – שמבקשים לפתוח בית חב"ד בעירם.

כ"ז הגדיל תקציב הדרוש להני"ל וביותר.

ובפרט שכיון שגם שאר פעולות השלוחים שי' נתגדלה (בתי ספר, ביקור בבתים, וכמובן – המבצעים) עליהם למצוא סכומים גדולים יותר לשאר הפעולות ואין ביכולתם להוסיף בתקציב בתי חב"ד.

העזר מארגונים המקומים – לא בכ"מ נמצא הוא, ובשום מקום אינו מספיק כלל.

לכן ההכרח ודרישת השעה לפנות לידידים שהדבר קרוב ללבם שיתארגנו בכדי להמציא התקציבים הני"ל לבתי חב"ד.

התכנית –

ארגון קבוצה כהני"ל, שכבר אורגנה ע"י ידידים מסורים.

באם ימצאו לנכון – ידונו המארגנים ע"ד ארגון woman's division [=מחלקת נשים], כנהוג בכמה ארגונים.

בהפעולות שנתוספו – עזר ועצות בחינוך הבנים/בנות, שלום בית וכיו"ב – לכן באה הצעה, שבאופן סמלי, ישתפו גם ילדי משפחותיהם בהממון שיאספו.

מובן שכיון שהשלוחים הוכרחו לארגן מגביות מקומיות ונהוג זה בכ"מ (ותועלת גדולה עי"ז בעבודתם, כי עי"ז יש להם קשר תמידי עם אנשי המקום גם רוחני, וגם עם העסקנים המקומיים – נוסף על העזר הכספי).

לכן יש לארגן הני"ל באופן שלא להכפיל (היינו שלא לעשות אפיל בביהכני"ס וכיו"ב – כ"א ע"י פניי לידידים אישים וכיו"ב).

בהשם* כדאי להזכיר, שזהו ארגון ידידי או עוזרי התכנית בתי חב"ד ליובאוויטש.

· למען למנוע הכפלות כנ"ל (דמגביות השלוחים וכיו"ב), שלא לנגוע במגביות UJA וכיו"ב**.

(* **בהשם כדאי להזכיר כו'**: בפועל, שמו של הקרן ("קרן לפיתוח – מחנה ישראל") קבע הרבי ביום ב', י"ט תמוז תשמ"ה [ממש בימים של השטורעם הגדול בנוגע לספרים, ביום הברית של אדמו"ר מוהרי"צ, שבשנה זו הרבי צוה להתוועד ביום זה, ובין שבת בלק לשי"פ פינחס, שבהם היו שיחות איומות בנוגע לכל ענין הספרים] – לאחר שביום זה התאספו השלוחים והבעלי-בתיים שוב בענין הקרן (כשלאחמ"כ, בהתכנסם ב"גן עדן התחתון" לאחר קריאת-התורה – בירכס הרבי בהצלחה, פרנסה ונחת), וכשמסר רח"י קרינסקי לרבי (בעת נסיעתו לביתו) דו"ח ממהלך האסיפה – הורה הרבי ששם הקרן יהי: *Machne Israel Special Development Fund*.

** **שלא לנגוע במגביות UJA וכיו"ב**: עדי"ז יצוין, שכשהעלו הצעה – כעבור זמן – לערוך "דינער" חגיגי במנהטן לטובת הקרן, שלל הרבי הצעה זו, בצינון ש"דינער" בקנה מידה רבתי כפי שתיכננו – עלולה להיחשב כ"תחרות" עם מגבית ה-UJA.

היוצא מכל הנ"ל, שלא רק הביאור בענין ה"כסא" ("ידעם ביינקל") והקיטרוג והטענה שזה ענין פרטי וכו', ביאר הרבי כבר ב"א ניסן, אלא גם המענה לקיטרוג והפעולות לבטל הקיטרוג ע"י בניית בתי חב"ד וכו', התחיל ב"א ניסן תשמ"ה!

בשי"פ מקץ בשיחה לפני המאמר היי אריכות גדולה ע"ד המאמר שנאמר לפני תשעים שנה, וזלה"ק:

בין מאמרי רבותינו נשיאינו דימי חנוכה – ישנו מאמר שנאמר לפני תשעים שנה, בשנת תרנ"ו, ד"ה נר חנוכה מצוה להניחה כו'.

והנה, אע"פ שתוכן המאמר נתבאר גם במאמרי רבותינו נשיאינו שלפנ"ז, החל מדרושי אדמו"ר הזקן בתו"א, וכן באוה"ת וכו' – אעפ"כ, מכיון שמאמר זה נדפס ונתפרסם לאחרונה (ביחד עם כל שאר המאמרים דשנה ההיא) – ישנה חביבות מיוחדת בדבר.

ולהעיר ממ"ש אדמו"ר האמצעי אודות טבעם של חסידים שמשתוקקים יותר למאמר שאינו בנמצא כו' (כתב, לגבי דבר שבדפוס, ודוגמתו בנדו"ד – מאמר חדש שיצא לאור זה עתה, לגבי מאמר שנדפס לפני זמן רב). ואע"פ שתוכן הדברים אינו באופן של שביעת-רצון כו' – הרי סוכ"ס מדגיש בעצמו שכן הוא טבעם של חסידים.

ולא עוד, אלא שטבע זה הוא גם ע"פ תורה – דמכיון שיש צורך בציווי מיוחד "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים", מוכח, שלולי ציווי זה, הרי מצד הטבע, טבע דקדושה, ע"פ תורה, ישנה חביבות מיוחדת בדבר חדש.

ולהוסיף, שזוהי גם אחת הסיבות לכך שבתקופה האחרונה מדפיסים מאמרי חסידות חדשים בריבוי גדול – מתוך תקוה שע"י יתוסף בלימוד החסידות, מפני החביבות המיוחדת שיש בלימוד דבר חדש.

ובהקדמה:

לכאורה נשאלת השאלה: מניין לוקחים את האחריות להדפיס מאמרי חסידות בריבוי גדול כל כך – בה בשעה שבמשך כל השנים היו מאמרים אלו גנוזים באוצרותיהם של רבותינו נשיאינו, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר בדרושי ההילולא: "הון יקר הנאסף והנקבץ במשך כמה שנים מדור אחר דור, ואשר מעולם לא השתמש מזה לשום דבר, וכמוס וחתום מעין כל רואה"!!!

ידוע, אמנם, ביאורו של אדמו"ר הזקן בקשר לפירסום והפצת החסידות – ע"פ משל לבן מלך שחלה, ולא מצאו רפואה למחלתו, כי אם לקחת את האבן היקרה שבכתר המלכות, ולשחוק אותה, ולתת לפיו של כן המלך, שמה תיכנס טפה אחת לפיו, ותציל את חייו, ודוגמתו בנמשל – הפצת פנימיות התורה, האבן היקרה שבכתר המלך; אבל אעפ"כ, מכיון שישנם כבר ריבוי מאמרי חסידות, עשרות מאות ואלפים, א"כ, מהו ההכרח לשחוק אבן נוספת מכתר המלך?! ...!

ולדוגמא – בנוגע למאמר דחנוכה שנאמר לפני תשעים שנה :

מלבד מאמר זה ישנם, כאמור, דרושי חנוכה של כל רבותינו נשיאינו, החל מדרושי חנוכה בתו"א, עד לדרושי חנוכה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (בדרושים הנדפסים), וא"כ, מהו ההכרח, ומניין לוקחים את האחריות, לפרסם מאמר חדש, אשר, במשך תשעים שנה הי' גנוז באוצרותיהם של רבותינו נשיאינו?! אמנם, מאמר זה נאמר ברבים כו', אבל, עדיין לא יכולים לדעת האם היתה הכוונה לפרסמו לרבים באופן של דפוס, והראוי, שבמשך תשעים שנה לא נתפרסם המאמר, והרי בודאי שענין זה הוא בהשגחה פרטית! והמענה לזה – ע"פ המשל של אדמו"ר הזקן אודות בן המלך :

מכיון שישנם כאלו שהדרך היחידה לעורר אותם ללימוד החסידות היא – עי"ז שמדפיסים מאמרים חדשים, שכן, בנוגע למאמרים חדשים יש להם חיות וחביבות מיוחדת כו', לכן, יש צורך לשחוק אבן נוספת מכתר המלך, כדי שכולי האי ואולי תיכנס אבן זו לפיהם!

ומזה מובן עד כמה גדולה האחריות על כאו"א ללמוד בפועל את מאמרי וספרי החסידות החדשים (ולא להסתפק בכך שיעמדו ע"ג המדף) – כדי לאשר ולאמת את הצורך וההכרח בפירסומם והדפסתם.

אמנם, ביחד עם זה, יש להבהיר ולהכריז, אשר, אפילו אם יהיו כאלו שלא ילמדו, ח"ו, את מאמרי החסידות החדשים – לא יגרע מאומה בהמשך הדפסת מאמרי וספרי חסידות חדשים, ואדרבה: "כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ"!

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:) כל דבר הוא בהשגחה פרטית, ובנדו"ד, מכיון שהכתבים הגיעו לידו של זה ש"יצרו הטוב אנסו", ואינו יכול להתאפק שלא לפרסמם בדפוס, ובודאי ידעו שכן יהי' טבעו... ואעפ"כ, נמסרו הכתבים לידו – הרי מוכח, שהכוונה היא שיתפרסמו כל ענינים אלו.

ובכל אופן – כל השקו"ט שבדבר שייכת רק לפני המעשה, אבל לאחרי שכבר נדפסו בפועל – הרי זה בודאי בהשגחה פרטית, ובודאי שזהו דבר טוב ונכון! ובכן, ע"פ האמור שבכל אופן ימשיכו בהדפסת ספרי חסידות – הרי לא כדאי ל"יצר" (המעוניין להצליח בתפקידו...) להשקיע את כחותיו כדי לנסות למנוע זאת, מכיון שאין לו שום סיכוי להצליח בזה, ואדרבה כו'.

אמנם, גם כאשר ה"יצר" מנסה את כחו בענינים שבהם נראה לו איזה סיכוי להצליח – הרי גם בהתבוננות קלה יכולים לבטל את ה"שטות" שבטענת היצר.

ולדוגמא – בנוגע ללימוד מאמר חסידות חדש :

כאשר חסיד מתיישב ללמוד מאמר חסידות, ולוקח את המאמר דשבת חנוכה תרנ"ו – מאמר חדש שיצא לאור לאחרונה – יכול לבוא ה"יצר" ולטעון: מאמר זה ישנו גם בתו"א, ובכן, לשם מה צריך אתה ללמוד את המאמר דשבת חנוכה שאמרו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בשנת תרנ"ו, בה בשעה שהנך יכול ללמדו מהמקור, מאותו מקום שממנו לקח כ"ק אדמו"ר נ"ע מאמר זה – מהדרוש של אדמו"ר הזקן בתו"א!

לפני תשעים שנה – טוען ה"יצר" – היתה השעה צריכה לכך שייאמר מאמר זה דוקא, מאיזו סיבה שתהי'; אבל כעת, תשעים שנה לאח"י – יכול הוא ללמוד ישירות מהמקור!

ובמילא, מסיר את האבק שהצטבר על הספר... ומחזירו למקומו ע"ג המדף... בכל הכבוד הראוי לספרי קודש!

ובכן, למותר להאריך ולבאר את גודל השטות שבטענה זו!

כל ענין שבתורה, ועאכו"כ בפנימיות התורה, יש בו עומק לאחרי עומק כו', עד אין-סוף, ובמילא, כל אחד לוקח את הענין בהתאם להבנתו והשגתו כו'. ובנדו"ד, כאשר לומדים את הדרוש בתו"א – ישנם חילוקי דרגות באופן הלימוד, בעילוי אחר עילוי, ובמילא, גם לאחרי שהוא לומד את הדרוש תוך כדי מיצוי כל העיון והעומק – הרי זה רק לפי-ערכו, ואין זאת אומרת שמישהו אחר, שנמצא בדרגה נעלית יותר ממנו, לא יוכל למצוא בדרוש זה

עומק נעלה יותר, עד לעילוי שבאין-ערוך לגמרי.

וכל זה – אפילו בנוגע לשני חסידים שלומדים את הדרוש בתו"א, ועאכו"כ בנוגע לביאור הדרוש בתו"א ע"י רבותינו נשיאינו, ממלאי-מקומו של אדמו"ר הזקן, ובנדו"ד, מאמרו של כ"ק אדמו"ר נ"ע!
וכאשר טוען שאינו רואה עומק מיוחד במאמר זה לגבי הדרוש בתו"א – אומרים לו: "לא יגעת ומצאתי אל תאמין" (לא רק שאין זה ע"פ שכל, אלא אפילו לא מצד אמונה), ובמילא, כשתלמד באופן של יגיעה, אזי תמצא!
ובכל אופן – מה יש לך להפסיד בלימוד מאמר זה, בסך-הכל, במקום ללמוד את הענין בסגנונו של אדמו"ר הזקן, תלמד את הענין בסגנונו של כ"ק אדמו"ר נ"ע...
ואין להאריך בכל שקו"ט הנ"ל,

ובפרט ביום השבת, שכן, הסיבה לכך שביום השבת עיקר הלימוד צריך להיות בפנימיות התורה, היא – להיותו "אילנא דחיי", ד"לית תמן לא קשיא כו' ולא מחלוקת כו", ללא השקו"ט דקושיות ותירוצים כו', ולכן, המעשה הוא העיקר – להוסיף עוד יותר בלימוד החסידות, כולל ובמיוחד בנוגע למאמרי וספרי חסידות החדשים.
ובהתאם לכך, יחזרו עתה על הדרוש שנאמר לפני תשעים שנה, כאמור, שמפני החידוש שבדבר יש בו חביבות מיוחדת.

ומובן, שכאשר חוזרים עוד הפעם על ענין בפנימיות התורה שנאמר לפני תשעים שנה – הרי זה באותו אופן כמו בפעם הראשונה, שכן, לימוד כל עניני התורה הוא באותו אופן כפי שנאמרו הדברים מסיני, כמארז"ל "מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן כו", מכיון ש"כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו", "כאילו קבלה היום מהר סיני".

מאמר (כעין שיחה) ד"ה נר חנוכה מצוה להניחה כו'.

[בהמשך ההתוועדות דיבר גם על ביאור פירושי רש"י מההתוועדויות שלפנ"ז, וביניהם הרש"י ע"ד עכן ש"ארבע ידות כתובות כאן, כנגד ארבע חרמים שמעל עכן שיצא ממנו", כלומר, מכיון שלאחרי כו"כ דורות יצא ממנו עכן שמעל בד' חרמים, לכן, לא זכה לצאת ראשונה ולזכות בבכורה.
אמנם, עדיין צריך להבין:

ע"פ האמור שזרח לא זכה לצאת ראשונה מפני שלאחרי כו"כ דורות יצא ממנו עכן – מדוע לא מצינו דוגמתו אצל שאר הצדיקים אשר לאחרי כו"כ דורות יצאו מהם אנשים שהתנהגו באופן בלתי-רצוי?
והגע עצמך: בין כל הצדיקים שמסופר אודותם בתורה, החל מחנוך ומתושלח כו' – בודאי היו כו"כ שלאחרי מספר דורות יצאו מהם אנשים שהתנהגו באופן בלתי-רצוי, ואעפ"כ, לא מצינו שהתורה תרמוז ענין זה בנוגע ללידתם!

ויש שם המשך הענינים ואפשר לעיין בפנים וללמוד הרמזים כ"א לפי ערכו... וגם הי' המשך לביאור בפרש"י בשבוע לפני"ז ותצא דינה כאמה כבתה...]

בסיום ההתוועדות דובר עוה"פ על ענין השמחה [בהמשך להמדובר בש"פ ויצא!], וכ"ק אדמו"ר סיים:
ובהמשך לזה – כאן המקום להשלים את הביאור בעבודת האדם שיש ללמוד מהערות אדמו"ר (שנזכרו בא' ההתוועדויות שלפנ"ז) בנוגע לענין השמחה, "אם הבנים שמחה, דא יובלא, דכל חידו וכל חדוה דכלהו עלמין ביי תליין", ומבאר אדמו"ר "חידו הוא מצד החסדים וחדוה הוא מצד הגבורות".
ובכן, ההוראה מענין זה – שענין השמחה צריך להיות בכל המצבים, כלומר, לא רק במצב של חסדים, שאז צריך להיות "כל חידו" (בלשון זכר), אלא גם במצב של גבורה, בחי' נוקבא, מלכות, שהיא מבחי' הגבורות, כמ"ש "מלך במשפט יעמיד ארץ" – הנה גם אז צריך להיות ענין השמחה, "כל חדוה".
ואדרבה: ע"י ההוספה בשמחה, "כל חדוה" – מבטלים את כל הענינים שמצד הגבורות כו', ולא עוד, אלא

שנעשה יתרון האור כו'.

ובהמשך להמדובר אודות ההוספה בשמחה בימי חנוכה – הנה ע"פ הוראת חז"ל שכל דבר צריך להיות באופן ד"אני המתחיל", הרי מובן, שמלבד ההתעוררות בענין זה, ביחד עם נתינת-כח, והמשכת ברכה והצלחה בכל הפעולות שיעשו כדי להוסיף בענין השמחה – צריכה להיות ההתחלה בזה באופן ד"אני המתחיל".

ולכן, בהוספה על ההתוועדות המיוחדת בשבת חנוכה, תערך עוד התוועדות דוגמתה בימי חנוכה השתא.

ומכיון שנותר יום אי בלבד, הרי הברירה היא – בין מוצאי שבת ליום ראשון, "זאת חנוכה".

ומכמה טעמים – עדיף לערוך את ההתוועדות במוצאי שבת, כי: (א) במוצאי שבת מדליקים נרות חנוכה בברכה, משא"כ ביום ראשון, "זאת חנוכה", הרי ההדלקה בבית-הכנסת היא ללא ברכה. (ב) מפני טירחא דציבורא – שהרי יום ראשון הוא יום העבודה. (ג) הזמן דמוצאי שבת קשור במיוחד עם דוד מלכא משיחא – מ"שמונה נסיכי אדם" – כדאיתא בסידור האריז"ל שהסעודה דמוצאי שבת היא "סעודתא דדוד מלכא משיחא" (ענין הכי נעלה, שלא מצינו דוגמתו אפילו בסעודות דשבת, לא בסעודה דליל שבת, לא בסעודה דיום השבת, ואפילו לא בסעודה שלישית).

וכדי שלא לבלבל את סדרי הלימוד כו' – תערך ההתוועדות בזמן הרגיל, בחצי שעה העשירית.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:) ואע"פ שהכריזו שבשעה עשר יתוועדו ה"משפיעים" – בודאי לא יקפידו... אבל לאידך, לא פוטרים אותם מהאחריות והזכות להתוועד עם הקהל, ולכן, יתוועדו המשפיעים במשך היום ד"זאת חנוכה".

ולהוסיף, שע"י ההתוועדות הנוספת במוצאי שבת (בסמיכות להתוועדות זו) יוכלו להשלים גם את עמוד הצדקה (נוסף על ב' העמודים דתורה ותפלה), שכן, ביום השבת לא שייך (כל כך) ענין הצדקה, שהרי אפילו הענין דהכנסת אורחים עיקרו ביו"ט ולא בשבת. ומהטעמים לזה (בפשטות) – מכיון שלפני השבת נותנים את כל צרכי השבת, כך שביום השבת עצמו אין מי שזקוק להכנסת אורחים.

ומה שרואים בפועל שישנם כאלו הזקוקים להכנסת אורחים גם ביום השבת – הרי זה מפני חשכת הגלות!...

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:) "א רחמנות אויפן גלות"... היכן שמוצאים איזה דבר בלתי-רצוי – תולים זאת באשמת חשכת הגלות... ובכן, הלואי שיתבטל הגלות לגמרי, ובמילא, שוב לא יתלו בו דברים בלתי רצויים!...

במוצאי ש"פ מקץ אור לזאת חנוכה אמר הרבי:

במשך ההתוועדויות דימי חנוכה הועלתה הצעה טובה – והלואי שתתקבל – להוסיף בשמחה בימי חנוכה ע"י עריכת התוועדויות ומסיבות של שמחה. והאריך בזה איך אפשר להוסיף ענינים ע"פ הלכה, וידוע עד כמה נזהרו גדולי ישראל בדורות האחרונים שלא לקבוע מנהגים חדשים – גם כאשר אין כל חשש מצד הענין ד"לא תוסיפו", כפשוטו. וכפתגם גדולי ישראל – ע"ד הצחות – חדש אסור מן התורה. וטעם גודל הזהירות בזה – כדי שלא יהי פתח לתלמידים שלא שימשו כל צרכם (או כאלו שאינם בגדר תלמידים לגמרי...) לקבוע מנהגים חדשים שאין בהם תועלת, ויתירה מזה – היפך התועלת!

ובכן, בנוגע לנדו"ד, הרי נוסף לכך שאין זה מנהג חדש (עריכת סעודות והתוועדויות של שמחה בימי חנוכה), כי אם, מנהג שמקורו בפס"ד הרמב"ם (שהרבי הביא בשיחה) – לא שייך כאן הזהירות שלא לקבוע מנהגים חדשים, מכיון שמדגישים מלכתחילה שאין זה בתור קביעת מנהג לכל הדורות הבאים, כי אם, ענין הקשור עם צורך השעה, כלומר, מעמד ומצב מיוחד הדורש תיקון (כדלקמן), ובמילא, נופל החשש מפני אלו שעלולים לנצל ענין זה באופן

בלתי-רצוי, כפשוט.

בזמן האחרון רואים התגברות מיוחדת בחושך הגלות.

וענין זה בא לידי ביטוי גם בגשמיות העולם – שמעולם לא היו בלבולים כאלו מצד התחדשות ענינים בלתי-רצויים בבריאות הגוף, לא עלינו, ולא על שום אדם בעולם, כמו בזמן האחרון.

– הלואי לא היו קוראים על כך ב"עיתונים", ואז היו, מסתמא, פוחתים ענינים אלו... אמנם, מכיון שבפועל קוראים "עיתונים" ויודעים אודות החידושים באופן בלתי-רצוי, הרי אע"פ שסיבת קריאת ה"עיתון" (במקום לנצל את הזמן ללימוד התורה) היא מפני ש"יצרו הוא שתקפו", מ"מ, ע"פ הכלל "גם זו לטובה", ועכ"פ "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד", מובן, שיש לנצל ידיעה זו כדי לפעול לתיקון המצב.

והנה, בימינו אלו אין כח להלחם נגד חשכת הגלות ע"י תעניות וסיגופים, מפני חלישות הדור.

וכפי שמאריך אדמו"ר הזקן באגה"ת בנוגע לעניני הצומות, "שאפי בדורות הראשונים בימי תנאים ואמוראים לא היו מתענין בכה"ג אלא הבריאם, דמצו לצעורי נפשיהו",

[חסידים מספרים שאדמו"ר הזקן העיד על עצמו שהוא במעמד ומצב של "בריא" דזמן השי"ס, וכן משמע גם מתוכן הביאור באגה"ת על אתר],

משא"כ "מי שריבוי הצומות מזיק לו שאפשר שיוכל לבוא לידי חולי או מיחוש ח"ו, כמו בדורותינו אלה, אסור לו להרבות בתעניות", "ומכ"ש מי שהוא בעל תורה... (ש)מחמת חלישות התענית לא יוכל לעסוק בה כראוי", וכפי שמוסיף שם, ש"דלא מצי לצעורי נפשי ומתענה – נקרא חוטא בגמ' פ"ק דתענית".

ויש לקשר ענין זה עם שיעור הרמב"ם דיום ראשון – "אסור לאדם לחבול בין בעצמו בין בחבירו" ("אין לאדם רשות על גופו כלל", מכיון ש"אין נפשו של אדם קנינו אלא קנין הקב"ה", ועליו מוטל הציווי "ונשמרתם מאד לנפשותיכם").

[ומכאן הוראה גם לאלו מהחסידים שרוצים להרבות בתעניות, ומלבישים זאת בהנהגה של חסידות – על כך אומרים להם: לנו ועסקו ב"מבצעים"... ולכך יש צורך שיהי' לכם כח לכתת רגליכם, לתת צדקה וכיו"ב. ואם רצונכם בתיקון הענינים שצריכים לתקנם – ישנם העצות שניתנו ע"י אדמו"ר הזקן לכל בני"י, ועאכו"כ לההולכים באורחותיו ומתפללים בנוסח שלו כו' – "מאי תקנתי", כדכתיב וחטאך בצדקה פרוק... להרבות מאד מאד בצדקה" (כמבואר באגה"ת הנ"ל, ובארוכה יותר – באגה"ק)].

ומכיון שכן, יש צורך לחפש עצות כיצד להלחם ולבטל את התגברות חושך הגלות בתקופה האחרונה.

ובכן, העצה לכך היא – הוספה והתגברות בעניני טוב וקדושה, ובמיוחד – בענין השמחה:

לכל לראש – ידוע ביאור אדמו"ר הזקן בחלק ראשון בתניא אודות גודל מעלת השמחה: "מקרא מלא דבר הכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה וגו', ונודע לכל פי' האר"י ז"ל על פסוק זה" (וכמדובר כמ"פ אודות ההדגשה המיוחדת בפי' האר"י ללגבי המפורש בקרא, וכן פס"ד הרמב"ם "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה... עבודה גדולה היא").

ועוד – ועיקר:

מבואר בדרושי חסידות (בפרט בדרושי חתונה – המשך "שמח תשמח" וכיו"ב) גודל מעלת השמחה – שפורצת גדר (כנ"ל ס"ד), עד כדי כך, שע"י השמחה משתנה טבע האדם מן הקצה אל הקצה.

ומזה מובן, שפריצת גדר דענין השמחה היא גם ביחס לטבע דב"ד של מעלה, כלומר, אע"פ שמדובר אודות טבע של קדושה, טבע דב"ד של מעלה (לא רק ב"ד של מטה), מ"מ, ע"י ענין השמחה משתנה הטבע, עד לשינוי מן הקצה אל הקצה – "בהלו נרו", המשכת חסד ורחמים באופן של בלי גבול! ומכיון שזוהי המשכה בלתי מוגבלת – הרי זה נמשך ומתגלה למטה מטה ממש, בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, בבני חיי ומזוני רויחי, ובכולם רויחי, כפשוטו ממש.

המורם מכל האמור לעיל, שכאשר נודע ליהודי שניתוסף בעולם דבר בלתי-רצוי, וידיעה זו פעלה אצלו היפך השמחה – דבר ברור הוא שתיקון המצב הו"ע שהזמן גרמא, ואופן התיקון השייך בזמן בזה – (לא ע"י תעניות כו', כי אם) ע"י הוספה בשמחה ביתר שאת וביתר עוז, כיתרון האור מן החושך (ובודאי שהקב"ה נותן את הכחות הדרושים להרבות בשמחה), אשר, ענין זה פועל לא רק רפואה למצב זה, כי אם, באופן ד"לא אשים עליך" מלכתחילה.

ובכן, מצד כל הענינים האמורים – באה ההצעה האמורה, אשר, בימי חנוכה אלו ירבו בהתוועדויות ומסיבות של שמחה.

ובפרטיות יותר:

עצם ענינה של התוועדות – שכו"כ מישראל מתאספים יחדיו, "כאיש אחד בלב אחד", ומדברים דברי תורה, "פיקודי ה' ישרים משמחי לב", ומחליטים החלטות טובות בנוגע לקיום המצוות, אשר, קיומן צריך להיות מתוך שמחה וטוב לבב, "עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" – הרי זה גופא ענין של שמחה.

ונוסף לזה, יש להרבות גם בסעודות של שמחה, כאמור, שענין הסעודות בימי חנוכה נזכר כבר בדברי האחרונים.

וכאמור, אין זאת אומרת שבכך קובעים מנהג על כל השנים כולם (שאז מתעוררת השקו"ט האמורה כו'); אין כל הכרח לחשוב מה יהי בימי חנוכה בשנה הבאה, שכן, בינתיים יבוא משיח צדקנו, וממנו ישמעו דבר ברור כיצד יש להתנהג בימי חנוכה בשנה הבאה. ובפרט שיקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר", ה"חשמונאים", ב"ש וב"ה, הרמב"ם והבית-יוסף, והם יתדברו ביניהם ויודיעו ש"כן יקום" – בנוגע לימי חנוכה דשנת תשמ"ז! ובינתיים, בימי חנוכה דשנה זו – **יש לעשות את כל ה"שטורעם" להוסיף בשמחה במעשה בפועל, ע"י התוועדויות וסעודות של שמחה.**

*

ומכאן באים לענין נוסף – הקשור אף הוא עם הוספה בעניני יהדות, תורה ומצוות.

ובהקדמה:

בא' ממכתביו אודות הרדיפות והטענות נגד החסידים כו' – כותב אדמו"ר הזקן: "נתתי שמחה בלבי מעת אשר שמעתי שהם (המנגדים) מגמגמים בשקרים גדולים יותר מכפי שהדעת טועה. . . אשר כל השומע יצחק להם, וכל בית ישראל מקטן ועד גדול מכירים כי שקר בימינם כו'", ומסיים: "אי לזאת שישו ושמחו בה' כו'".

אמנם, לכאורה נשאלת השאלה: אם זוהי טענה שאין לה שום יסוד כלל – כיצד יתכן שתהי' טענה כזו, הרי אמרו חז"ל "אין אדם נחשד בדבר אא"כ כו'!"

דוגמא לדבר:

ידוע שבין הטענות שהיו נגד רבינו הזקן בעת המאסר, היתה טענה שרצונו להיות מלך בישראל, ובמילא, הרי זו מרידה במלכות! ועד כדי כך, שכאשר הרופא מצד הממשלה בחן את רבינו הזקן, הביע את דעתו, שמבחין אצלו צמאון ותשוקת הלב לדבר שלעולם לא יוכל להשיגו – דבר שחיזק את החשד שרצונו להיות מלך.

רבינו הזקן, טען, כמובן, שזהו דבר שאין לו שחר, כשם שהוכיח את צדקתו בנוגע לשאר הטענות אודות עניני יהדות, נוסח התפלה, וכיו"ב.

אמנם, ידוע הסיפור והביאור של כ"ק מו"ח אדמו"ר – שטענה זו הי' לה יסוד מצד פנימיות הענינים:

עבודתו של רבינו הזקן היתה באופן של "יחוד נפלא" עם ספירת המלכות, שענינה – "מלכותך מלכות כל עולמים", ובמילא, ראה הרופא שיש בלבו תשוקה וצמאון לענין המלכות, להתנהג כמלך בישראל, אלא שלא מצא ידיו ורגליו מהי המשמעות של "מלכות" ו"מלך" אצל רבינו הזקן! ועד"ז מובן גם בנוגע לטענות נגד החסידים כו', שעם היות שאין שחר לטענות אלו, מ"מ, צריך להיות איזה יסוד לדבר:

כאשר נשמעת טענה שחסידי חב"ד אינם פעילים, אינם עוסקים בעניני יהדות כדבעי – הנה לכל לראש צריכים לדעת שטענה זו אין לה שחר! מאז י"ט כסלו הראשון, שאז התחיל הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", עוסקים בהפצת המעיינות חוצה, ועד עתה עסקו ופעלו עולם ומלואו!

אמנם, ביחד עם זה, עצם העובדה שנשמעת טענה כזו מצדם של הטועים, מהוה הוכחה ש"יש בו" משהו מטענה זו, כאמור, "אין אדם נחשד אא"כ כו".

וענין זה צריך להיות מובן לכאו"א מישראל, כלומר, דבר הגלוי, ולא דבר נסתר ונעלם, שאז אינו שייך אלא למי שיש לו עסק בנסתרות...

ובכן, מצינו סיפור בגמרא אודות נקדימון בן גוריון, שאע"פ שנתן צדקה בריבוי מופלג, שלא בערך לגבי שאר ישראל, מ"מ, "כדבעי לי' למיעבד לא עבד", ולכן, נחשב הדבר כאילו "לא עבד צדקה", ועד כדי כך, שבגלל זה קיבל עונש (לא עליו, ולא על שום אדם בעולם), ככל פרטי סיפור הגמרא אודות בתו כו'.

ומזה מובן, שכאשר יש בכחו וביכלתו של יהודי לפעול יותר ממה שפעל, ובמילא, "כדבעי לי' למיעבד לא עבד" – הרי זה נחשב כמו שלא פעל!

ובנוגע לענינו – עצם הטענה על העדר הפעילות, עם היות שאין לה שחר, יש בה הוראה בעבודתו, שכן, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה", וההוראה היא – שלמרות כל מה שעשה ופעל, אין זה "כדבעי לי' למיעבד"!

אמנם, עשה ופעל רבות, עולם ומלואו, אבל אעפ"כ, לפי ערך הכחות והיכולת וברכת הצלחה שנותנים לו מלמעלה – אין זה "כדבעי לי' למיעבד", ובמילא, עליו להוסיף כהנה וכהנה.

ויש לבאר זאת ע"פ משל ודוגמא בקשר לימי חנוכה – הדלקת נר אחד בליל שני דחנוכה, אשר, עם היות שיכול לברך אקב"ו להדליק נר חנוכה, וכן שעשה נסים, ואין זה ברכה לבטלה ח"ו, מ"מ, לא קיים את המצוה "כדבעי", עד שיוסיף וידליק שתי נרות, ועד"ז בליל שלישי – שלש נרות, עד לליל שמיני, "זאת חנוכה" – כל שמונת הנרות, הקשורים עם השלימות דימות המשיח, כינור של שמונה נימין (כנ"ל בארוכה).

ובהתאם לכך, דובר לעיל ע"ד עידוד והתעוררות להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בפעולות בכל עניני יהדות, תורה ומצוותי, בהוספה על כל הפעולות שנעשו ביום שלפניו, כדבעי ובשלימות – לפי ערך המעמד ומצב דיום שלפניו.

ותיכף ומיד קישרו את הדברים עם ענין שהזמן גרמא:

מכיון שבאותה הזדמנות התאספו ילדי ישראל, "צבאות השם", עליהם נאמר "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", וכן זקנים וזקנות בישראל – לכן, הציעו שתהי' הוספה מיוחדת בנוגע לפעולות עם ילדי ישראל, ובמקביל, פעולות עם זקנים וזקנות בישראל, כולל – הפעולות עם כל אלו שבינתיים, שגילם – בין הילדים והזקנים, ע"י "בתי-חב"ד" בכל מקום ומקום.

ונקודת הענין – להוסיף בכל הפעולות של "בתי-חב"ד" בכל מקום שהם באופן ד"מוסיף והולך", ובמקום שלעת-עתה לא קיים "בית-חב"ד" (מאיזו סיבה שונה ומשונה) – יש לייסד "בית-חב"ד" תיכף ומיד, והתייחסותו תהי' באופן דמוסיף והולך מיום ליום.

וכדי לצרף ולזכות בענין זה את כל אחינו בני"י שבכל קצוי תבל, שאז ישנו גם כח הציבור, "ברבים היו עמדי" – הודיעו מיד שתנתן מכאן השתתפות בסכום מסויים עבור כל ג' הפעולות הנ"ל, עם הילדים, עם הזקנים והזקנות, ושאר הפעולות של "בתי-חב"ד".

והנה, נוסף על עצם ההתעוררות ע"ד ההוספה בכל הענינים האמורים, צריך להיות גם ענין של פרסום. ובהקדמה:

ידוע פס"ד הרמ"א – מתשובות הרשב"א – ש"מצוה לפרסם עושי מצוה". וטעם הדבר (שהרי אין זה גזירה

בעלמא, כי אם, ע"פ שכל והסברה) – מפני שפירסום הדבר יגרום שממנו יראו וכן יעשו רבים, ונוסף לזה, גם בנוגע לעצמו – הרי בידעו שיפרסמו את מעשיו, ישתדל להוסיף בזה כהנה וכהנה.

ומי לנו גדול מראובן, "בכור יעקב" (עם כל ה"שטורעם" בהפלות מעלתו של ראובן) – שעליו אומרת התורה: "אילו הי' יודע ראובן שהקב"ה מכתוב עליו וישמע ראובן ויצילהו מידם, הי' טוענו (ליוסף) ומוליכו אצל אביו!"

והגע עצמך: ראובן, בכורו של יעקב, אשר, בודאי עשה את כל התלוי בו להציל את יוסף – אומרת התורה שהי' יכול לעשות יותר מזה, אילו היתה התעוררות נוספת מבחוץ, עי"ז ש"הי' יודע שהקב"ה מכתוב עליו", ענין הפירסום!

ובכן, סיפור זה בתורה מהוה הוראה שיש לפרסם עושי מצוה, שכן, בידעם שיפרסמו את מעשיהם, ישתדלו להוסיף בזה כהנה וכהנה.

הן אמת שישנה מעלה בהנהגה ד"הצנע לכת", ובפרט ע"פ מ"ש בנבואה הידועה שסיומה: "מה ה' דורש ממך . . . הצנע לכת עם אלקיך"; אבל, ביחד עם זה, רואים במוחש שטבע האדם – כפי שהטביע בו הקב"ה – שהידיעה אודות פירסום מעשיו מעוררת אותו להשתדל ולהוסיף יותר.

אמנם, יהודי צריך לעבוד על עצמו (להלחם עם הטבע כו') שלא יהי' לו נוגע פירסום הדבר, אלא עצם הענין; אבל אעפ"כ, מכיון שהדבר דורש עבודה ויגיעה, מובן, שאי-אפשר להמתין עד שיפעל בעצמו שלא יהי' נוגע לו ענין הפירסום (ובמילא, יכול לעבוד עבודתו בכל השלימות באופן ד"הצנע לכת"), שהרי צריכים להציל את יוסף...

ובפרט "יוסף גוי בן אחר", היינו, שישנו יהודי שנמצא במעמד ומצב ד"אחר", וצריכים לעשות ממנו "בן", ובמילא, אי-אפשר לדחות זאת אפילו לרגע אחד, כי אם, "חטוף ואכול חטוף ושתי",

ומכיון שלעת-עתה נמצא בדרגא כזו שהפירסום יועיל להוסיף בעבודתו בהצלת יוסף – צריכים לפרסם את הדבר.

ועד"ז מובן בנוגע לענינו – שיש לפרסם ע"ד הפעולות בכל הענינים האמורים, כאמור, "מצוה לפרסם עושי מצוה".

ולכן: כדאי ונכון שבכל מקום ומקום שבו יעסקו בגי' הענינים האמורים – פעולות עם ילדי ישראל, זקני ישראל, ושאר הפעולות של "בית-חב"ד" – ישלחו דו"ח מפורט על כל הפעולות שנעשו במקום ההוא, ומה טוב – שישלחו גם תמונות, תמונה מ"בית-חב"ד", תמונה מכנס והתוועדות שמחה של "צבאות-השם", זקני ישראל, ואלו שבגילים שבינתיים, או תמונה משאר פעולות כיו"ב (כרגיל במדינה זו, שכאשר מראים תמונה, פועל הדבר יותר מריבוי דברים...),

על מנת "לפרסם עושי מצוה" – עי"ז שידפיסו את הדו"חות והתמונות בחוברת או כרך בפ"ע, בדפוס נאה ומהודר, "זה א-לי ואנוהו", "התנאה לפניו במצוות . . . בדיו נאה בקולמוס נאה כו", ובפרטיות יותר – בנוגע לקביעת זמן לכל הני"ל:

המדובר הוא אודות פעולות שיעשו במשך תקופה זו, מאז התחלת ההתעוררות בזה – י"ט כסלו, חג הגאולה של אדמו"ר הזקן, ולפני"ז – יו"ד כסלו, חג הגאולה של בנו וממלא מקומו, אדמו"ר האמצעי, עד לסיום התקופה – יו"ד טבת.

ולהעיר, שגם עשרה בטבת הוא יום שיש בו מעלה מיוחדת:

ידוע מ"ש האבודרהם והובא גם בב"י ש"אפילו הי' (עשרה בטבת) חל בשבת, לא היו יכולים לדחות ליום אחר, מפני שנאמר בו בעצם היום הזה ("יסמך מלך בבל אל ירושלים בעצם היום הזה"), כמו ביום הכיפורים

(כמדובר כמ"פ).

וע"פ הכלל "לפום צערא אגרא", מובן, שלפי-ערך חומר התענית (צער ועינוי) דעשרה בטבת יותר מכל שאר התעניות (שאינו נדחה מפני השבת), הרי גם ענין השכר ("אגרא") הוא יותר מבכל שאר התעניות – כאשר בינתיים יבוא משיח צדקנו, שאז יבטלו כל הצומות, "ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר צום הרביעי גוי וצום העשירי יהי לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים", היינו, שהיו"ט דעשרה בטבת יהי באופן נעלה יותר משאר הימים טובים הקשורים עם הפיכת שאר הצומות.

ובהתאם לכך, ישתדלו לשלוח את הדו"חות והתמונות מכל הפעולות דתקופה זו – לקראת עשירי בטבת, כולל – החלטות טובות מכאן ולהבא (לאחרי עשירי בטבת), להוסיף ולהעלות בקודש יותר ויותר.

ולאחרי כן, לקראת יום העשירי – "העשירי יהי קודש" – דחודש שלאח"ז, עשירי בשבט, יום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – יתפרסמו הדברים (בלוי-נדר) באופן של דפוס.

בהמשך להאמור – יש להבהיר את הדברים דלקמן:

ישנם כאלו "חב"דניקעס", שכאשר שומעים שצריכים לעשות איזה ענין – הרי לכל לראש כותבים אלי "מכתב-ידידות" ("יא ידידי-אהובי בריוולי"), ותוכנו, שמכיון שדובר כך וכך, ברצונו לשאול האם כוונתי היתה באופן כך וכך, וכיצד עליו לעשות כו', כיצד ללכת לישון, כיצד לקום, ומה עליו לעשות במשך כל היום כולו... ומוסיף, שכל זמן שלא יאירו את עיניו באופן ברור בכל הפרטים – אי-אפשר לתבוע ממנו לעשות מאומה! ובמילא, להוי ידוע שאם לא אניח את כל עסקי על הצד כדי להתעסק בקריאת מכתבו, ולענות לו באופן ברור שלא ישאר מקום לספק – מוטלת עלי האחריות על כך שאינו עושה מאומה!

ולכן, הנני בזה להודיע שאין מה לכתוב אלי "מכתבים"! ענין זה הוא בינו לבין הקב"ה!

יש לך ספיקות – תעיין ב"שולחן-ערוך"! אינך יכול לקרוא ב"שולחן-ערוך" ללא נקודות – קנה "קיצור-שולחן-ערוך" עם נקודות... ואם גם אז לא תדע את הפשט – לך אל ה"רב", "מרא דאתרא", "השופט אשר יהי בימים ההם", ותציע בפניו את כל הספקות שלך! אבל, עליך לדעת שכוונת הדברים היא אליך, לא לרב ("דאס מיינט מען דיר, ניט דעם רב"), וכל זמן שהפעולה אינה נעשית – לא עשית אתה את המוטל עליך!

ובכלל, בנוגע לעצם העובדה שיש לך "ספקות" – עליך לדעת ש"ספק" בגימטריא "עמלק"... אילו לא הי אצלך "זכר עמלק", לא היו לך "ספקות"!

והרבי האריך במאמר המוסגר של ההנהגה של שטיח מקיר לקיר וכו' וכו' ובסיומו אמר הרבי:

לאחרי אריכות הדברים הנ"ל בתור מאמר המוסגר – נחזור לענינו, לסיכום הדברים:

בכל מקום ומקום ישתדלו להוסיף בכל הענינים האמורים לעיל – בנוגע לילדי ישראל, זקני ישראל, ושאר הפעולות ד"בתי-חב"ד".

ומכיון ש"מצוה לפרסם עושי מצוה" (עוד לפני שיפעלו לשנות את טבע העולם שלא יהי נוגע ענין של "פרסומת"...) – ישלח כאו"א דו"ח מפורט, ביחד עם תמונות, ע"ד הפעולות שנעשו בתקופה זו, החל מיו"ד כסלו, עד לעשירי בטבת, על מנת לפרסמם בדפוס.

וכאמור, את הדו"חות והתמונות ישלחו עד לעשירי בטבת – יהפך לשמחה [במקום "סמך מלך בבל אל ירושלים" באופן בלתי-רצוי, יהי הענין ד"אתהפכא חשוכא לנהורא", "סמך" למעליותא, כאשר יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים], וכדי שלא יהי שום עיכוב – יכתבו ע"ג המעטפה שתוכנה קשור עם יו"ד כסלו, ובמעטפה זו יכניסו אך ורק דו"חות ותמונות הנ"ל, ללא עירוב ענינים אחרים, ועאכו"כ – שאלות וספיקות כו', ובאופן כזה תהי אפשרות להכין את כל החומר לדפוס, באופן שיהי מוכן לקראת יו"ד שבט, יום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ועד אז – בודאי תהי כבר הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד "הקיצו ורננו

שוכני עפר", ונשיא דורנו בתוכם, ובמילא, ביחד עמו (יסיימו, ועכ"פ) יהנו מהדו"חות והתמונות, ובפרט – כשיהיו מודפסים, כאמור, באופן ד"זה א-לי ואנוהו", "בדיו נאה . . בקולמוס נאה", כך שיוכלו להשתמש בזה גם לאחרי כן, כפי שמבאר אדמו"ר הזקן באגה"ק שבתקופה הראשונה דימות המשיח, קודם תחה"מ, אין מצוות בטלות.

* * *

אח"כ היתה השיחה הארוכה בנוגע ה"קלאץ-קשיא" בקשר לענין דהפצת המעיינות חוצה וסיפור החסידים ע"ד מאסר אדה"ז:
והרבי אמר:

ידוע סיפור החסידים שבהיות רבינו הזקן במאסר, נכנסו אצלו פעם אחת רבו הרב המגיד עם הבעש"ט נ"ע, מעלמא דקשוט. – רבינו הזקן לא הכיר מימיו את הבעש"ט, אמנם, בראותו שנכנס לפני הרב המגיד, הבין שזהו הבעש"ט. ושאל אותם רבינו הזקן למה מגיע לו זה (הישיבה במאסר) ומה תובעים ממנו? והשיכו לו, שנתחזק עליך הקטרוג על שאתה אומר דברי חסידות הרבה ובגילוי כו'. ושאל אותם: ואם אצא מכאן האם אפסוק מלומר דברי חסידות? והשיבו לו: כיון שהתחלת לא תפסוק, ואדרבה, לכשתצא תאמר יותר. ע"כ תוכן הסיפור.

ובכן, בסיפור זה ישנם ב' שאלות, ושניהם – "קלאץ-קשיא": (א) כיצד יתכן שאצל רבינו הזקן הי' מקום לשאלה וקס"ד האם עליו לפסוק, ח"ו, מלומר דברי חסידות. (ב) מבחינת ההלכה – כיצד יתכן לברר שאלה זו אצל נשמות מעלמא דקשוט, כדלקמן.

שאלה א':

ידוע הסיפור שאירע עוד בחיי הרב המגיד, שנמצא כתב של דברי חסידות שהתגלגל כו', ונעשה קטרוג על המגיד כו', עד שרבינו הזקן ביטל את הקטרוג ע"י הסברת משל, לבן מלך שנחלה בחולי עצום, ולא מצאו תרופה למחלתו, כי אם, ליקח את האבן היקרה שבכתר המלכות, שבה תלוי כל היוקר דכתר המלך, לשחקה ולערבה במים, ולשפוך על שפתיו של בן המלך, כדי שכולי האי ואולי תיכנס טפה אחת לפיו, ותציל את חייו.

ועפ"ז נשאלת שאלה פשוטה: כאשר הי' קטרוג על המגיד (כו"כ שנים לפני הקטרוג על רבינו הזקן) – ביטל רבינו הזקן קטרוג זה, ע"י ההסברה שפירסום והפצת החסידות הוא דבר הכי המוכרח, פיקוח-נפש, הצלת חייו של בן המלך, וא"כ, כיצד יתכן שרבינו הזקן ישאל את המגיד האם להפסיק, ח"ו, מלומר דברי חסידות – וכי יש מקום אצל רבינו הזקן לקס"ד כזו, לאחרי שהסביר בעצמו שזהו"ע של פקו"נ ממש?!

ושאלה ב':

ישנו כלל שפס"ד בתורה שייך לנשמה בגוף דוקא – התורה "לא בשמים היא". וכל זה – אפילו כאשר יש דעה כזו למטה בארץ, כסיפור הגמרא ש"יצתה בת קול ואמרה מה לכם אצל ר"א שהלכה כמותו", כדעת ר"א, נשמה בגוף, ואעפ"כ אמרו "לא בשמים היא", מכיון שדעת הרוב היתה באופן אחר, והתורה אמרה "אחרי רבים להטות".

וכמבואר גם בדרוש הידוע בלקו"ת ד"ה קא מפלגי במתיבתא דרקיע כו' קוב"ה אמר טהור וכולהו מתיבתא דרקיע אמרי טמא כו', בביאור דעת הפוסקים שספיקו טמא, אע"פ שקוב"ה אמר טהור – מכיון ש"לא בשמים היא. ולא עוד, אלא שאע"פ שאמרו "מאן נוכח, נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני אני יחיד בנגעים אני יחיד באהלות", נשמה בגוף, וס"ל טהור – מ"מ, "כיון דבשעת יציאת נשמה הוא דאמר הכי, הוי בכלל לא בשמים היא". כלומר: פלוגתת הראשונים אם הלכה כרבה בר נחמני אם לאו, היא – האם פס"ד שנאמר בשעת יציאת נשמה הוא בגדר פס"ד של נשמה בגוף (והלכה כמותו), או בגדר של פס"ד של נשמה בעולם האמת (ותורה "לא בשמים היא"), שכן, החילוק שבין לפני יציאת הנשמה ולאחרי יציאת נשמה הוא חילוק של רגע בלבד, כך ש"קשה לצמצם" או "אי אפשר לצמצם", ובמילא, יש פלוגתא בדבר.

וא"כ, נשאלת שאלה על רבינו הזקן – ע"פ נגלה: כיצד יכול לברר פס"ד להלכה (אם להפסיק או להמשיך

באמירת דברי חסידות) אצל נשמות מעלמא דקשוט – תורה "לא בשמים היא"!!

הנשיא בדור ההוא הי' – רבינו הזקן, שלכן, ישב הוא במאסר, לא רק בתור א' מתלמידי המגיד והבעש"ט, כי אם, בתור נשיא ישראל, הן בפנימיות התורה והן בנגלה התורה, וא"כ, כיצד יש מקום – ע"פ נגלה דתורה – שנשיא הדור, שהוא זה שצריך לקבוע את הפס"ד בתורה, ישאל ויברר פס"ד להלכה אצל נשמות מעלמא דקשוט!! וכאמור, באיזה ענין היתה השאלה – בענין שכבר היתה הכרעה למטה, והכרעה זו נתקבלה גם למעלה, שהרי בתחילה הי' קטרוג למעלה על המגיד, וע"י הכרעת רבינו הזקן (שגילוי תורת החסידות הו"ע של פקו"נ) בטל הקטרוג למעלה!

שאלות אלו הם, כאמור, בבחינת "קלאץ-קשיות", אך דא עקא, כמדובר כמ"פ שברובא דרובא דוקא על "קלאץ-קשיות" לא שמים לב!

ועאכו"כ בענין האמור – הרי פוחדים בכלל להכנס לשקו"ט בדבר, והגע עצמך: כשמדובר אודות רבינו הזקן, המגיד והבעש"ט – כיצד באים אנשים כערכנו להתערב ולחקור האם הי' מקום שרבינו הזקן ישאל אצלם והם יענו לו, והאם הוצרך רבינו הזקן לשמוע להם אם לאו ח"ו!! כיצד מתערב "בן הכפר" בעניניהם של "שרי המלך"!!...!

אכל אעפ"כ, לאחר ככלות הכל, הרי מדובר אודות דין והלכה בתורה – "לא בשמים היא", ובמילא, יש צורך בביאור והסבר כיצד יכולים נשמות מעלמא דקשוט לפסוק הלכה!

ונוסף לזה, כאמור, מהי הקס"ד לשאלה בדבר – לא יגרע ענין זה מ"הנהגה טובה שנהגתי שלשה פעמים", ובנדו"ד, לימוד התורה – "מעיינות" דפנימיות התורה, ובאופן של הפצה עד למקום ה"חוצה", ועאכו"כ – ענין של פקו"נ, אשר, מטעם זה נתקבל הדבר למטה ולמעלה, ובאופן שנתבטלו הקטרוגים כו' – זמן רב לפני נשיאותו של רבינו הזקן.

ואעפ"כ, שואל רבינו הזקן את המגיד והבעש"ט כיצד עליו להתנהג – בנוגע לאמירת דברי חסידות – לאחר י"ט כסלו.

ובכל אופן, יש כאן הוראה ולימוד בנוגע למעשה בפועל:

כאשר עוסקים בהפצת המעיינות חוצה, יכול לבוא מישהו – יהי מי שיהי – ולטעון: מספיק! העולם אינו יכול לקבל יותר, שכן, ריבוי כזה עלול לבטל את הגבלות העולם! "וואס הייסט ער גייט חרב מאכן די וועלט"!!...! ישנו אמנם הענין ד"חד חרוב", אבל אעפ"כ, ענין זה יהי באלף השביעי, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", ובינתיים, נמצאים אנו בשנת תשמ"ו, ובמילא, יש להמתין עד לסיום אלף הששי, שאז יהי הענין ד"חד חרוב".

[ומובן, שאין הכוונה לחורבן באופן בלתי-רצוי ח"ו, אלא אדרבה – שע"י באים לעילוי הכי גדול בעולם. וע"ד המבואר בהקדמת חלק שני דספר התניא בענין "שבע יפול צדיק וקם" ("מאן דנפיל מדרגי איקרי מית", ענין של חורבן כו') – ש"צריך לילך ממדרגה למדרגה. . . ובין מדרגה למדרגה טרם שיגיע למדרגה עליונה ממנה, הוא בבחי' נפילה ממדרגה הראשונה". דוגמא לדבר – ע"ד שמצינו אצל ר' זירא שהתענה מאה (או ארבעים) תעניות כדי לשכוח תלמוד בבלי (לא פסקי ההלכות ח"ו, שהרי "השוכח דבר אחד ממשנתו. . . מתחייב בנפשו", כי אם, דרך הלימוד באופן של שקו"ט ופלפול), שע"י יוכל לבוא ללימוד תלמוד ירושלמי].

ובכן, בענין זה ישנו פס"ד של הבעש"ט והמגיד, הלכה למעשה – "אין למדין הלכה לא מפי לימוד כו' עד שיאמרו לו הלכה למעשה" – ומעשה בפועל – "מעשה רב" – של רבינו הזקן, שלא זו בלבד שאין מקום לשינוי וחלישות, ח"ו, בהפצת המעיינות חוצה, אלא אדרבה – "לכשתצא תאמר יותר" (כפי שאכן הי' בפועל ממש), כהוראת ימי חנוכה: "מוסיף והולך", היינו, להוסיף כהנה וכהנה בהפצת המעיינות חוצה.

ובהתאם לכך, היתה גם הכרזה שכל אלו שיש ברשותם כתבים של דרושי חסידות שעדיין לא נדפסו –

ישלחום להנהלת קה"ת, על מנת להוציאם-לאור בדפוס (וכדאי שיציינו ע"ג המעטפה שזהו"ע הקשור עם יו"ד כסלו, ע"ד האמור לעיל).

ואשרי חלקו וגדול זכותו של כל מי שייסייע בהוצאה-לאור והדפסת דרושי חסידות – לזכות את הרבים בהפצת המעיינות חוצה, אשר, ענין זה קשור עם זכות הרבים בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה, גאולת כל בני"י, ביחד עם גאולת השכינה.

ויה"ר שכל ענינים אלו יהיו מתוך שמחה, אשר, שמחה זו פורצת כל ההגבלות, עד לפריצת גדרי הגלות, ויתירה מזה – קיום היעוד "פרזות תשב ירושלים", במהרה בימינו ממש, ובפשטות, למטה מעשרה טפחים, בעגלא דידן ממש.

* * *

כדי שתהיי מנוחת הנפש – הרי מכיון שישנם כאלו שה"קלאך-קשיות" הנ"ל (בנוגע לסיפור אודות רבינו הזקן המגיד והבעש"ט) מבלבלים ומפריעים להם למנוחת הנפש, יש לבאר (בקיצור עכ"פ) את נקודת הביאור.

ובהקדמה – שמצינו קושיא מעין זה בנוגע לסיפור הגמרא אודות רבינו הקדוש:

איתא בגמרא: "בשעת פטירתו של רבי אמר לבני אני צריך . . אמר להם . . נר יהא דלוק במקומו שולחן יהא ערוך במקומו כו' . . מאי טעמא, כל בי שמישי (ערב שבת) הוה אתי לביתי" (ער ש"ההוא כי שמשא אתאי שבבתא קא קרי' אבבא כו' כיון דשמע שוב לא אתא כו'), ומובא בספר חסידים ש"הי נראה בבגדים חמודות שהי' לובש בשבת . . ופוטר את הרבים ידי חובתן בקידוש היום".

וגם בענין זה נשאלת השאלה האמורה: מכיון שמדובר אודות נשמה מעולם האמת, כיצד שייך שתעשה קידוש על יין גשמי, ולא עוד, אלא שישמעו אחרים קידוש היום ויצאו ידי חובתן!?

וידועה אריכות השקו"ט בענין זה בדברי האחרונים, ומהביאורים שבדבר – שמכיון שבא לביתו באופן שבני-ביתו ראו אותו, וכמודגש בספר חסידים שהי' נראה בבגדי שבת כו', מובן, שבאותה שעה ירדה נשמתו ונתלבשה בגוף גשמי הנראה לעיני בשר, ובמילא, הרי היא בגדר דנשמה בגוף, ולכן, יכול לפטור את הרבים ידי חובתן בקידוש היום.

ועד"ז יש לומר גם בעניננו:

בסיפור אודות ביקורם של המגיד והבעש"ט אצל רבינו הזקן, מודגש, שרבינו הזקן לא הכיר מימיו את הבעש"ט (שהרי לא ראהו בתור גדול, כי אם, בהיותו בן ג' שנים), רק כאשר ראהו נכנס קודם להמגיד, הבין שזהו הבעש"ט.

ומזה מובן, שהמגיד והבעש"ט לא באו בתור נשמות כפי שהם בעולם האמת, כי אם, באופן של נשמה בגוף: בנוגע לאופן שבו הכיר שזהו הבעש"ט – לא הי' זה ע"י שמיעת תורה, שעל ידה הכיר שזוהי תורתו של הבעש"ט, ובמילא, האומרה הוא הבעש"ט, כי אם, ע"י שראה שנכנס קודם המגיד – ענין הקשור עם גדרי המקום, ואינו שייך אלא אצל נשמה בגוף.

ומטעם זה לא הי' זקוק לסימן בנוגע למגיד – דמכיון שבאו באופן של נשמות בגופים, הכיר מיד את המגיד ע"פ תואר קלסתר פניו, כפשוט.

ועפ"ז מובן שבירור הלכה למעשה אצלם אינו בסתירה לכלל ד"לא בשמים היא" – דמכיון שבאותה שעה נתלבשה נשמתם בגופם, היו בגדר דנשמות בגופים, כשם שרבינו הקדוש הי' פוטר את הרבים ידי חובתן בקידוש היום.

אמנם, עדיין דרוש ביאור בעצם הענין: כיצד יתכן מקום לשאלה וקס"ד אצל רבינו הזקן אולי עליו להפסיק ח"ו מלומר דברי חסידות – היפך הענין ד"הנהגה טובה שנהגתי שלשה פעמים", ומה גם שבתקופה שלפני"ז כבר

נפסקה הלכה על ידו בענין זה?

ונקודת הביאור בזה – בקיצור עכ"פ. ובהקדמה:

בנוגע לכללות הענין דהפצת התורה – איתא בגמרא: "בשעת המכניסין – פזר, בשעת המפזרים – כנס", כלומר, יש זמנים שבהם יש לעסוק בהרבצת התורה באופן ד"פזר", ולעומת זאת, יש זמנים שע"פ תורה צריך להיות "כנס" (ועיקר ההתעסקות צריכה להיות בקיום המצוות).

ובפרט בנוגע לפנימיות התורה – שעז"נ "כבשים לבושך", ופירשו חז"ל: "דברים שהן כבשונו של עולם ("סתרו של עולם", מעשה מרכבה כו') יהיו תחת לבושך".

ועאכ"כ כאשר הדבר קשור עם גזירת המלכות (שהתנגדה לעבודתו של רבינו הזקן בהפצת החסידות) – שאז כרוך הדבר עם סכנת נפשות!

ובהקדמה:

איתא בגמרא: "פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו בתורה", ואעפ"כ, לא התפעל רבי עקיבא מגזירה זו, ו"הי מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה", וזאת – למרות שידע את גודל הסכנה שבדבר, ולא עוד, אלא שגם לאחר שנתקיים העונש אצל א' מהרוגי מלכות – המשיך רבי עקיבא ללמד תורה ברבים!

אמנם, בענין זה ישנם גדרים בהלכה:

החיוב דמס"נ על הפצת התורה (למרות גזירת המלכות) – אינו אלא כאשר גזירת המלכות היא "לבטל דתם", "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך", שאז, "אפילו מצוה קלה יהרג ואל יעבור . . . אפילו לשנויי ערקתא דמסאניי" ("שרוך הנעלי", "של עכו"ם שחורות ושל ישראל לבנות", וכיו"ב); משא"כ כאשר כוונת המלכות היא "להנאת עצמם" – הרי החיוב ד"יהרג ואל יעבור" אינו אלא בנוגע לשלש העבירות דע"ז ג"ע ושפ"ד, ולא בנוגע לשאר ענינים, כולל – לימוד התורה, ויתירה מזה: לדעת הרמב"ם יש איסור בדבר – "כל מי שנאמר בו יעבור ואל יהרג, ונהרג ולא עבר, הרי זה מתחייב בנפשו!"

ובנוגע לענינו:

התנגדותה של המלכות לרבינו הזקן היתה – כאמור – בעקבות ההלשנה שרצונו להיות מלך בישראל, כלומר, מרידה במלכות של ה"צאר" שהנהיג את המדינה בימים ההם.

ומכיון שכן, נמצא, שגזירת המלכות נגד הפצת החסידות – אין בה משום "לבטל דתם", כי אם, "להנאת עצמם", היינו, שלא יהי גרעון ופגיעה במלכותם. ובמילא, אין כאן חיוב של מס"נ על הפצת החסידות.

ועפ"ז מובן גם שהפס"ד של רבינו הזקן (בקשר לקטרוג על המגיד) אינו שייך לנדו"ד – כי:

אצל המגיד לא היתה גזירת המלכות, כי אם, שלמעלה היי קטרוג בנוגע לעצם הענין דגילוי והפצת החסידות, קטרוג שהי עלול לגרום להסתלקותו של המגיד מעלמא דין, ח"ו, ובענין זה פסק רבינו הזקן כך וכך, ועי"ז ביטל את הקטרוג;

אמנם, לאחר שעברו כמה עשירות שנים, בזמן נשיאותו של רבינו הזקן, שאז היתה גזירת המלכות, וכאמור, לא "לבטל דתם", כי אם "להנאת עצמם" – אזי נתעוררה שאלה כיצד יש לנהוג בזמן ומצב זה. ושאלה זו היו צריכים לשאול ולברר אצל מי שאינו נוגע בדבר, ולכן, שאל רבינו הזקן אצל המגיד והבעש"ט, בהיותם במעמד ומצב דנשמות בגופים, כנ"ל.

ויש להאריך בכל זה, ו"יתן לחכם ויחכם עוד".

והמעשה הוא העיקר – כאמור – שישנו פס"ד ברור מהבעש"ט והמגיד לרבינו הזקן, ולכל ממלאי מקומו, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – שצריכים להוסיף עוד יותר בהפצת המעיינות חוצה.

ופשוט, אשר בהקדמה לענין ההפצה – צריכה להיות הוספה גם בלימוד לעצמו, לימוד תורת החסידות,

וכמו כן לימוד והפצת נגלה דתורה, שכן, נגלה דתורה ופנימיות התורה הם בדוגמת גוף ונשמה, "גופי תורה" ו"נשמתא דאורייתא", והרי נשמה צריכה גם גוף, ולא עוד, אלא שהגוף והנשמה מתאחדים למציאות אחת – "תורה אחת", אשר, ענין זה פועל ומוסיף בבריאות הגוף של יהודי בעוה"ז הגשמי, נשמה בריאה בגוף בריא, אשר, בד בבד עם הגברת הנשמה על הגוף, הרי זה באופן ד"יחוד נפלא", עד שנעשים למציאות אחת.

ונקודת הענין – להוסיף בכל ה"מבצעים" דהפצת היהדות, תורה ומצוותי', והפצת המעינות חוצה...

* * *

מהטעמים לעריכת ההתוועדות במוצאי שבת, ולא למחרת בבוקר, אע"פ שכל היום הוא "זאת חנוכה", ובבית-הכנסת נוהגים להדליק שמונת נרות חנוכה גם בבוקר – כי: לכל לראש – אין לדחות דבר טוב, ועוד ועיקר – כדי לעורר לנצל את כל השעות ד"זאת חנוכה" עבור עניני חנוכה, ובמיוחד – ההוספה בענין השמחה, ע"י התוועדויות של שמחה.

ולכל לראש, יש להזכיר ע"ד ההתוועדות שתכננו והכריזו לערוך כאן בשעה העשירית – לעשותה (עכ"פ) מחר בבוקר, ובאופן שתמשך ("ציען און ציען און ממשיך זיין") עד ש"דאלאי גלות", בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש, בעגלא דידין.

וכמו כן בנוגע לכל שאר המקומות – שיוסיפו בהתוועדויות של שמחה ובכל הפעולות הקשורות עם חנוכה, כולל – "מנהג ישראל" האמור שגם ב"זאת חנוכה" בבוקר מדליקים שמונה נרות בבית-הכנסת, "ברוב עם", בפירסום הכי גדול, הן כאן, הן בכל המקומות שבהם שומעים את הדברים הנאמרים עתה, והן בכל שאר המקומות שימסרו להם את תוכן הדברים.

וכל פעולות אלו – באופן שישפיעו ויאירו במשך כל השנה כולה. ומובן, שגם הפעולות האמורות בנוגע ל"זאת חנוכה", נכללות בהאמור לעיל ע"ד הדו"חות והתמונות שישלחו לכאן עד עשירי בטבת, על מנת שיוכלו להוציא-לאור בדפוס לקראת העשירי בשבט, וכאמור, באופן ד"פעולה נמשכת" על הימים שלאח"ז, עד להוספה על הפעולות שנעשו לפני"ז, הלוך ומוסיף ואור.

ויה"ר שההחלטה בנוגע לכל ענינים אלו תפעל כבר את השכר – ביאת משיח צדקנו "נאו", ואז ימשיכו בכל ענינים אלו תחת הנהגתו של משיח צדקנו, ובמילא, יהיו כל הפעולות באופן נעלה יותר שלא בערך כלל! וכל ענינים אלו – כאמור – מתוך שמחה וטוב לבב.

להעיר שסיום המאמר היי – שלא ע"ד הרגיל כלל – "לכן בהסכם כל הקהל כולו, איז "ווי וואנט משיח נאו", ונעצר לרגע, ואח"כ אמר "במהרה בימינו ממש".

במוצאי זאת חנוכה, היו כמה ענינים ואעתיק כמה ענינים, הרבי התחיל:

התוועדות במוצאי "זאת חנוכה" היא, לכאורה, שלא ע"ד הרגיל.

אבל, כבר הורגלנו לענינים בלתי-רגילים כו', והלואי ירבו ענינים בלתי-רגילים – בדברים טובים ודברים של שמחה,

כבנדו"ד – התוועדות הקשורה עם אחדותם של ישראל, שמתאספים כולם יחדיו בבית אחד, ולא בית סתם, כי אם, בית-כנסת ובית-מדרש, "בית גדול", "שמגדלין בו תורה ומגדלין בו תפלה", ובוזה גופא – בית-כנסת ובית-מדרש דכ"ק מו"ח אדמו"ר, נשיא ישראל בדורנו, שבו התפלל ולמד, ועסק בעבודתו בהפצת היהדות בכלל והפצת המעינות במיוחד, ובאופן שגם עכשיו רואים את הפירות ופירות פירותיהם – הן בבית-כנסת ובית-מדרש זה, והן בכל קצוי תבל,

ועי"ז שירבו עניני טוב ושמחה לרבים, עד לריבוי באופן בלתי-רגיל – אזי יבטלו ויכחדו לגמרי כל הענינים

הבלתי-רצויים,

וכפתגם הידוע – שיסודו בספר התניא – שאפילו מעט אור דוחה הרבה מן החושך, ועאכו"כ הרבה אור.

ויש להוסיף, שהענין דריבוי אור שייך במיוחד לבית-כנסת ובית-מדרש זה, ולכללות בנין זה:

ובהקדים – הסיפור והמשל הידוע אודות הנרות שהדליק הבעש"ט (מייסד תורת החסידות), ותוכנו בנמשל – שענינו של הבעש"ט להדליק את ה"נר הוי" נשמת אדם" שבכאו"א מישראל, שידלק ויאיר באור ד"נר מצוה ותורה אור".

וזוהי השייכות המיוחדת לביהכ"נ וביהמ"ד זה, והבנין בכללותו – בנין שממנו יוצאים ומתפשטים נרות מאירים, ובלשון הידוע – "נר להאיר", כלומר, נרות שמדליקים ומאירים נרות נוספים, ובאופן שגם הם מדליקים נרות נוספים, וכן הלאה.

וכל זה – כמשל הנר שמדליקים ממנו נרות הרבה ולא נחסר ממנו מאומה, היינו, שאין זה בדוגמת השפעת הרב לתלמיד, שהרב צריך להקדיש מזמנו כדי להשפיע לתלמיד, וצריך להשתדל ולטרוח בענין ההשפעה, להלביש את השכל ב"משל" כדי שיוכל לבוא בכלי המקבל (וכיו"ב), כי אם, כמדליק נר מנר, שאין כל טירחא או שינוי באור ואש דנר המדליק; יש רק לקרב את הנר המדליק לנר שצריכים להדליק, ואז נעשה בדרך ממילא "נר להאיר".

ובאופן כזה הולך האור ומתפשט כו', כאמור, פירותיהם ופירותפירותיהם, ופירות דפירות-פירותיהם, "עד סוף כל העולם" (כלשון הרגיל, מיוסד על לשון הש"ס), ופירושו ע"ד החסידות – ש"עולם" הוא מלשון העלם והסתר, ו"סוף העולם" פירושו, שעושים "סוף" להעלם והסתר ד"עולם".

ענין זה בא בהמשך להמדובר לאחרונה שיש להוסיף ולהרבות – באופן של "טומל" – בשמחה הקשורה עם עניני יהדות תורה ומצוותי.

ובהקדמה:

ענין של ריבוי ו"טומל" כו' – ניכר דוקא בפעולה שאינה ע"ד הרגיל, שכן, בדבר הרגיל, הרי זה באופן ד"תמידים כסדרם", ולא ניכר שיש כאן הוספה וריבוי מיוחד, "מוספין", משא"כ בדבר בלתי-רגיל – רואים מיד שאין זה "תמידים כסדרם".

ומובן, שכדי לפעול אצל הזולת הוספה וריבוי שלא ע"ד הרגיל – צריך להראות בעצמו הנהגה באופן בלתי-רגיל.

דהנה, ישנו כלל "אני המתחיל", היינו, שכאשר רוצה לפעול על הזולת בענין מסויים, הרי לכל לראש צריך להראות בעצמו שאינו חוסך טירחא ועמל, מרץ וזמן כו' כדי לעסוק בענין זה. ואם הדברים אמורים בנוגע לכל הענינים, ע"ד הרגיל – בענינים בלתי-רגילים, על אחת כמה וכמה שצריך להיות באופן ד"אני המתחיל"!

ובענין זה – אין כל נפק"מ אם מבינים את הטעם והסיבה להנהגה הבלתי-רגילה, שהרי עצם ראיית ההנהגה הבלתי-רגילה, פועלת ומשפיעה על כל הרואים.

ובמכ"ש וק"ו: אם בנוגע לענינים בלתי-רצויים יש להזהר שהזולת לא ילמד ממנו כו', שלא יכשל בענין ד"לפני עור" – הרי עאכו"כ שכן הוא בצד הטוב, "מרובה מדה טובה ממדת כו'", שכאשר הזולת רואה שנעשה "פעיל" בעניני יהדות, תורה ומצוותי (עד שהדבר בא לידי ביטוי גם בעניני הרשות – "כל מעשיך יהיו לשם שמים", ו"בכל דרכיך דעהו") – בודאי יפעל הדבר על כל אלו הנמצאים מסביבו, והם יפעלו על אלו הנמצאים מסביבם, וכן הלאה. ויש להאריך בזה, ו"תן לחכם ויחכם עוד".

* * *

בשיחה שלאח"י אמר הרבי האמור לעיל ע"ד ההתעוררות וה"טומל" בקשר להוספה וריבוי בעניני אור – שייך במיוחד ל"זאת חנוכה" ... בפרט סיומו וחיותו – מהוה סיומה של התקופה כולה, בבחינת "מאסף לכל המחנות".

ובנוגע לענייננו, "זאת חנוכה" מהוה סיום וחותרם דכל ימי חנוכה, השייכים כולם לענין אחד בזמן – חנוכה, וענין זה מודגש יותר – להדעה שכל שמונת ימי חנוכה הם מציאות אחת... ועפ"י מובן שמוצאי זאת חנוכה, עכ"פ עד חצות – הוא בבחינת "מאסף לכל המחנות" בנוגע לכל עניני העבודה דשמונת ימי חנוכה, היינו, שבו ניתן להשלים את כל עניני העבודה דחנוכה.

ובפרטיות יותר – יש להזכיר ע"ד השלמת הענינים שדובר אודותם בפירוש במשך ימי חנוכה:

(א) הפעולות עם זקני ישראל, עם ילדי ישראל, וכן עם שאר בניי בגילים שבין הילדים לזקנים – במסגרת הפעולות של "בתי-חב"ד".

(ב) יסוד "בתי-חב"ד" בכל המקומות אשר מאיזו סיבה משונה עדיין אינם קיימים שם, ובמקומות שישנם כבר "בתי-חב"ד" – להרחיבם עוד יותר.

(ג) הפצת המעיינות חוצה – ע"י הדפסת ספר התניא בכל המקומות שבהם לא נדפס עדיין, וכן בנוגע להפצת כל כתבי החסידות, כולל – הדפסת כתבים שעד-עתה לא יצאו-לאור בדפוס.

(ד) השלמת כל עניני הצדקה, מגביות של צדקה, לכל לראש – הצדקה הקשורה עם חנוכה, ונוסף לזה, מכיון שימי החנוכה כוללים את סיום וחותרם חודש כסלו – "הכל הולך אחר החיתום" – הרי זה הזמן המתאים להשלים את המגביות של צדקה דכל חודש כסלו: "יט כסלו ויו"ד כסלו, וכן ט"ו כסלו, ראש חודש כסלו (וכיו"ב בנוגע לשאר ימים שבינתיים).

והנה, בנוגע להשלמת כל הענינים האמורים – יש פרטים שבהם אין צורך בהתבוננות מיוחדת כדי לקבוע אם יש צורך להשלים כו', ויש פרטים שבהם יש צורך להתבונן האם היתה עבודתו כדבעי, ובאיזה אופן יכול להוסיף ולהשלים כו'.

ולדוגמא:

בנוגע למגביות של צדקה – אין צורך ב"התבוננות" כדי לדעת אם השתתף במגבית אם לאו; כל אחד יודע וזוכר אם השתתף במגבית, ואם נתן כפי השגת ידו, לפי יכולתו, או שהי' יכול לתת יותר.

אמנם, בנוגע לענינים רוחניים, כולל הרוחניות שבנתנית הצדקה, כמו סבר פנים יפות, תנאי עיקרי בנתנית הצדקה (ועד"י בשאר ענינים כיו"ב) – יש צורך בהתבוננות האם נעשו ענינים אלו כדבעי, או שהיתה אפשרות לעשותם באופן נעלה יותר, וכיצד ניתן להשלים זאת כו'.

ועאכו"כ בנוגע להרחבת הפעולות – הרי בודאי שצריכה להיות התבוננות בדבר, שכן, לפעמים נדמה שמצב ההוה הו"ע של הרחבה, ולאחרי ההתבוננות, מגיע למסקנא שהרחבה זו אינה אלא לפי מעמדו ומצבו ברגע זה, אבל אין זו הרחבה אמיתית, ולא עוד, אלא שיכול להתערב ענין של "שוחד" – שירצה לחסוך לעצמו טירחא יתירה כו', או לנצל את הזמן לענין אחר של תורה ומצוותי שאינו דוחה ענין זה (ובפרט בדבר שהוא צורך המקום והשעה), ולכן, עליו לברר זאת אצל מי שאינו משוחד – האם עליו לקבל החלטה להרחיב את הפעולות, עד להרחבה אמיתית לכל הדעות.

ובכן, גם אם תמשך ההתבוננות שבדבר – מאיזו סיבה שתהי' – עד לאחרי חצות הלילה... או אפילו מאוחר יותר, לאחרי מחרת זאת חנוכה, או אפילו בימים שלאח"ז, הנה, אם רק יבוא הדבר לידי פועל, להוסיף ולהשלים בכל עניני יהדות, טוב וקדושה – תבוא עליו ברכה, שכן, "המעשה הוא העיקר".

* * *

אח"כ היתה שיחה ביאור בפירוש רש"י אודות לידת זרח שהתורה מרמזת בלידתו של זרח על ענין בלתי-רצוי שנעשה ע"י "עכן שיצא ממנו" ונשאלת "קלאף-קשיא": שלא יתכן לומר ש"זרח" הוא היחידי שיצא ממנו מי שעשה מעשה בלתי-רצוי – בודאי ישנם עוד כו"כ (לפני זרח ולאחריו) שיצאו מזרעם כאלו שעשו מעשים בלתי-רצויים, שכן, התורה על הרוב תדבר, ומאי שנא "זרח", שבלידתו מרמזת התורה על מעשיו של עכן שיצא ממנו?!

והרבי ממשיך שם שרשיי אינו מזכיר את כל פרטי הסיפור דעכן, כי אם, מה שנוגע לפירוש הכתובים כאן – "ארבע ידות . . . כנגד ארבעה חרמים שמעל עכן . . . כנגד ד' דברים שלקח כו", אמנם, בעצם הזכרת הסיפור דעכן, אומר רש"י ל"מלמד", שאם הבן חמש למקרא ישאל אצלו אודות פרטי הדברים – יספר לו את פרטי הסיפור בתנ"ך.

והרבי סיים בשיחה שם שכאשר מישהו עושה דבר בלתי-רצוי הפוגע בו בלבד, בחוג משפחתו, או אפילו בכל השבט – לא תעשה התורה "טומל" מענין זה בנוגע לכל שבטי ישראל, לרמז על כך בלידתו של אבי אביו כו'; משא"כ בנוגע לדבר בלתי-רצוי הפוגע בכלל ישראל, כפשוטו.

קרוב לסיום השיחה אמר הרבי שיש ענין נוסף, השייך אף הוא להשלמת הענינים דתקופה זו – עריכת "סיום".

ובהקדמה: ישנם כאלו שרגילים לטעון "איפכא מסתברא", ובמילא, טוענים הם: מה מקום להתאסף להתוועדות של שמחה כו', "לשמחה מה זה עושה" – "שאלות" שאינם מראות על "חכמה מיותרת" מצדם של השואלים... ובכן, כאשר עושים "סיום" – אזי מתבטלות גם שאלות אלו, מכיון שישנו חיוב לעשות סעודה ושמחה לגמרה של תורה.

אמנם, כדי שהקהל "לא יבהל" מהאפשרות שה"סיום" יכול ליקח מי יודע כמה שעות... יחזרו עתה על סיום של אדמו"ר מהר"ש (עכ"פ – בקיצור, ובאופן של נקודות כו'),

ומכיון שכל עניניו של אדמו"ר מהר"ש, ועאכו"כ עניני התורה שלו, הם באופן ד"לכתחילה אריבער" – הרי בודאי שחזרת דבר-תורה שלו תהי' באופן ד"לכתחילה אריבער", ויתקבל אצל השומעים בסבר פנים יפות.

וכאמור, ענין זה בא גם בתור השלמת הענינים דתקופה זו – בתור השלמה ל"סיום" שנערך בהתוועדות די"ט כסלו...

* * *

בהמשך להאמור לעיל שזמן זה הוא בבחינת "מאסף לכל המחנות" לימים שלפנ"ז, ובמילא, גם לענינים שדובר אודותם בימים שלפנ"ז – הרי כאן המקום להשלים בקשר להמדובר בהתוועדות הקודמת אודות שאלת רבינו הזקן האם להפסיק מלומר חסידות לאחרי י"ט כסלו, ומענה המגיד והבעש"ט שאדרבה, כשיצא יאמר יותר.

ובכן, בהתוועדות הנ"ל נתבאר הענין מבחינה הלכתית, ע"פ נגלה דתורה – שהי' מקום לשאלה בדבר מפני הסכנה דגזירת המלכות, שלא היתה "לבטל דתם", אלא "להנאת עצמם", וכמו כן הי' אפשר לברר את הפס"ד אצל המגיד והבעש"ט, כי באותה שעה היו בגדר דנשמות בגופים, כמדובר לעיל בארוכה. אמנם, עדיין לא נתבאר ענין עיקרי – בנוגע לפנימיות הענינים:

הוזכר לעיל הסיפור שאירע בזמן נשיאותו של המגיד, שנמצא כתב של חסידות שהתגלגל כו', דבר שעורר את הקפידא של א' התלמידים, וכתוצאה מזה נתעורר קטרוג על המגיד, ורבינו הזקן הרגיש בדבר, וביטל זאת, והציל את המגיד – ע"י המשל מבן המלך שנחלה, ולא נמצאה תרופה למחלתו, כי אם, לשחוק את האבן הטובה שככתר המלך, שכה תלוי כל יופי ויוקר הכתר, כדי לנסות לתתה לפיו של בן המלך, אשר, בינתיים הורע מצבו כל כך עד ששפתיו נדבקו, כך שספק אם תכנס הרפואה לפיו, ואעפ"כ, צוה המלך לשחוק את האבן, מכיון שכדאי הדבר אפילו על הספק בלבד, שמא תכנס טפה אחת לפיו של בן המלך ותציל את חייו.

ועפ"ז – צריך להבין: הן אמת שמצד גזירת המלכות מתעוררת שאלה האם יש חיוב במס"נ על הפצת החסידות, וניתן לברר את הפס"ד אצל המגיד והבעש"ט בהיותם נשמות בגופים – אבל עדיין נשאלת השאלה העיקרית: הרי צריכים להציל את בן המלך?!...

והגע עצמך:

בזמנו של המגיד – פסק כבר רבינו הזקן שבן המלך, כללות עם ישראל, נמצא במצב שאין תרופה למחלתו

מלבד שחיקת האבן הטובה שבכתר המלך, גילוי והפצת תורת החסידות. ומכיון שכן, כיצד יתכן שלאחרי כו"כ שנים יתעורר ספק אצל רבינו הזקן בנוגע להמשך העבודה דהפצת החסידות – הרי בן המלך נמצא במצב כזה שמוכרחים לעשות הכל כדי להציל את חייו!;

ומובן, שכל פרטי המשל של רבינו הזקן שנאמרו בזמן נשיאותו של המגיד הם בתקופה שלאח"י (בזמן נשיאותו של רבינו הזקן), ואדרבה – מכיון ש"אכשור דרא" (בתמי"), יש להניח שהורע מצבו של בן המלך, וא"כ, הרי בודאי ובודאי שצריכים לעשות את כל המאמצים להצלת חייו של בן המלך, ע"י שחיקת האבן הטובה שבכתר המלך, כדי שכולי האי ואולי תכנס טפה אחת לפיו של בן המלך!

ויובן בהקדים תמיהה נוספת בכללות הענין – הסברם של המגיד והבעש"ט על הסיבה לשיבת רבינו הזקן במאסר, מפני שנתחזק עליו הקטרוג על שאומר דברי חסידות הרבה ובגילוי:

קטרוג דוגמתו הי' כבר בזמן נשיאותו של המגיד, וכאמור, קטרוג זה נתבטל – למעלה – ע"י דבריו של רבינו הזקן אודות המשל דשחיקת האבן הטובה שבכתר המלך כדי להציל את חייו של בן המלך.

וא"כ, נשאלת השאלה: מה נשתנה ונתחדש בתקופה שבין נשיאותו של המגיד לנשיאותו של רבינו הזקן [משך זמן של כ"ו שנה (לכל הפחות), שכן, הסתלקותו של המגיד היתה בשנת תקל"ג, ומאסרו של רבינו הזקן הי' בשנת תקנ"ט], שבגלל זה נתחדש הקטרוג על רבינו הזקן לאחרי שנתבטל כבר הקטרוג על המגיד בשנים שלפנ"ז!;

ונקודת הביאור – שבמשך תקופה זו נעשה שינוי באופן גילוי תורת החסידות, ולכן, אע"פ שנתבטל הקטרוג על המגיד (ע"י המשל דבן המלך), נתחדש הקטרוג על רבינו הזקן, בעקבות השינוי באופן הגילוי דתורת החסידות, כדלקמן.

ביאור הדברים: השינוי באופן גילוי החסידות בין זמן נשיאותו של המגיד לזמן נשיאותו של רבינו הזקן (במיוחד בסמיכות לשנת תקנ"ט) – יש להבחין בקלות כשמעיינים בתורת החסידות שלהם: תורתו של המגיד – בשני ספריו, "לקוטי אמרים" ("מגיד דבריו ליעקב"), ו"אור תורה"; ותורתו של רבינו הזקן, ובפרט בסמיכות לשנת תקנ"ט (משא"כ בשנים הראשונות לנשיאותו) – בספר התניא, "תורה שבכתב" דחסידות חב"ד, שנדפס בשנת תקנ"ז (שנתיים לפני המאסר).

ובכן, השינוי מתבטא בכך – שרבינו הזקן התחיל לומר מאמרי חסידות באופן של חכמה בינה דעת, ובלשון הזהר: "יתפרנסון", שכן, כאשר ישנה נקודת החכמה, ההתבוננות דבינה, עד להתקשרות דדעת, אזי מתאחד עם המושכל (תורת החסידות) באופן של "יחוד נפלא", עד שנעשה "דם ובשר כבשרו" (כמבואר בתניא) – כפי שרואים במוחש שעניני החסידות שנתגלו ע"י הבעש"ט והמגיד הם באופן של "נקודות" לגבי ביאור הענינים בספר התניא.

וכמו כן בנוגע למאמרי החסידות של רבינו הזקן עצמו – שהמאמרים שבהתחלת שנות נשיאותו הם בקיצור, עד לקיצור הכי נמרץ, לגבי המאמרים בשנים שלאח"י, בסמיכות לשנת תקנ"ט, החל מספר התניא שנדפס, כאמור, בשנת תקנ"ז.

ולהעיר, שהחילוק האמור בנוגע למאמרי רבינו הזקן הוא בדרך כלל, ומובן, שישנם גם מאמרים מיוחדים באופן היוצא מן הכלל, מצד מאורע או מעמד ומצב מיוחד כו' הפועל שינוי באופן אמירת המאמר, ביתר הרחבה, או להיפך – ביתר קיצור,

– ע"ד ובדוגמת השפעת פרשת השבוע על ה"דיבור המתחיל" של המאמר, או מאמרים הנאמרים בקשר למאורע מיוחד, כמו: חנוכת הבית – ד"ה מזמור שיר חנוכת הבית, בר מצוה – ד"ה וחזקת והיית לאיש, יום הולדת וכיו"ב –

המדובר הוא, איפוא, אודות אמירת מאמרים ארוכים (לפי-ערך הקיצור שלפנ"ז) בתור התחלת דרך חדשה בגילוי תורת החסידות, עד כדי כך, שהדבר בא לידי ביטוי בשם מיוחד – "שמו אשר יקראו לו בלה"ק" – "חסידות חב"ד".

והנה, השינוי בגילוי תורת החסידות בזמן נשיאותו של רבינו הזקן – באופן של הרחבה, הבנה והשגה, תורת חב"ד – הוא הגורם לקטרוג על רבינו הזקן, גם לאחרי שנתבטל הקטרוג על המגיד.

וביאור הענין:

במשל של רבינו הזקן ע"ד הצלת חייו של בן המלך ע"י שחיקת האבן הטובה שבכתר המלך – שהביא לביטול הקטרוג על המגיד – מודגש הצורך שתכנס "טיפה אחת" לפיו של בן המלך, אשר, טפה אחת זו תציל את חייו של בן המלך.

ודוגמתו בנמשל – גילוי החסידות (פנימיות התורה, האבן הכי יקרה שבכתר המלך) באופן של נקודה, כאמור, טפה אחת, שכן, מכיון שמדובר אודות "תורת הוי"ו", ובפרט פנימיות התורה, הרי נקודה אחת, טפה אחת, "א ווארט", יש בכחה להחיות את בן המלך.

וראי לדבר – שגילוי החסידות באופן של נקודה – בדורו של הבעש"ט, בדורו של המגיד, ובהתחלת נשיאותו של רבינו הזקן – אכן הועיל ופעל להחיות את בן המלך!

אמנם, כאשר רבינו הזקן התחיל לגלות את תורת החסידות (לא רק באופן של נקודה, טפה אחת, כי אם) באופן של הרחבה, ע"י תורת חב"ד – אזי נתחדש הקטרוג למעלה, שכן, גילוי החסידות באופן של הרחבה, בהבנה והשגה דתורת חב"ד, אינו דבר המוכרח להצלת חייו של בן המלך, כאמור, שלצורך זה מספיק גילוי החסידות באופן של נקודה, טפה אחת, כפי שהי' עד עתה.

ומצד הקטרוג למעלה – נשתלשלו הדברים למטה באופן ששרי המלוכה ראו את הנהגתו של רבינו הזקן כמרידה במלכות שלהם, ובמילא, נוצר מצב שהמשך עבודתו של רבינו הזקן בגילוי תורת חסידות חב"ד היא נגד גזירת המלכות, ומכיון שכן, נתעוררה שאלה הלכתית אצל רבינו הזקן – האם יש כאן חיוב של מס"נ (כמדובר לעיל בארוכה).

וכאמור, אין להקשות מדבריו של רבינו הזקן אודות המשל דבן המלך – שהרי אין המדובר אודות גילוי החסידות באופן המוכרח להצלת חייו של המלך, טפה אחת, כי אם, באופן של הרחבה, "יתפרנסון", ע"י תורת חסידות חב"ד.

והמעשה הוא העיקר:

לאחרי שניתנה ההוראה של הבעש"ט והמגיד לרבינו הזקן, שלא זו בלבד שלא יפסיק, ח"ו, מלומר דברי חסידות, אלא אדרבה, שיוסיף עוד יותר – ישנה הוראה ברורה לתלמידיו ותלמידי תלמידיו עד סוף כל הדורות, שיש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהפצת המעיינות חוצה.

ובהקדמה:

לכאורה, הוראת המגיד והבעש"ט לרבינו הזקן שיוסיף באמירת דברי חסידות – מה שייכותה לאנשים כערכנו?! ומה גם שאין אנו יכולים לחדש ענינים בתורת החסידות, כי אם, לחזור על מאמריהם של הרביים!

ובכן, ע"פ מארז"ל "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה", מובן, שמכיון שבהשגחה פרטית שמעת אתה את הסיפור אודות הוראת המגיד והבעש"ט לרבינו הזקן להוסיף עוד יותר באמירת דברי חסידות – בודאי נוגע הדבר גם לך!

הא כיצד? בשטח שבו מותר לך לחדש – בהבנת דברי הרב! בשטח זה – אינך יכול לצאת י"ח כמה שפעלת ביום שלפ"ו, אלא עליך להוסיף עוד יותר, שכן, כך נצטווה רבך – נשיא דורנו, כפי שקיבל מרבו – אביו, שקיבל מרבו – אביו (זקנו על נשיא דורנו), וכן הלאה, עד להוראה הראשונה שקיבל רבינו הזקן מרבותיו – המגיד והבעש"ט!

והוראה זו נמשכת גם לכל חסיד וחסיד – שבזה נכלל כאו"א מישראל, שכן, ישנו פס"ד ברור ברמב"ם שכל יהודי יהי' חסיד:

ענינו של חסיד הוא – שלומד תורת החסידות באופן ד"יתפרנסון", הבנה והשגה בחב"ד.
ובכן, ישנו פס"ד ברור ברמב"ם ש"באותו הזמן", בימות המשיח, "יהיו כל ישראל חכמים גדולים ויודעים
דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם . . כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". והרי העסק ד"ישיגו דעת
בוראם" הוא לימוד תורת החסידות!!

לא מדובר כאן אודות דין ב"חושן משפט", "אבן העזר", "יורה דעה" או "אורח חיים", כי אם, אודות הענין
ד"דע את אלקי אביך", ובלשון הרמב"ם: "דעת בוראם", ועל זה פוסק הרמב"ם שהעסק ד"כל ישראל" לא יהי
אלא בהשגת דעת בוראם!

בסיום שיחת עשרה בטבת הזכיר עוה"פ ע"ד בתי חב"ד:

וכדי לזרז ולמהר כל זה עוד יותר – יש להוסיף במעשינו ועבודתינו בכלל,

ובמיוחד בענין שהזמן גרמא – כמדובר לאחרונה (ובפרט בהתוועדות שלפנ"ז) להשלים את כל הענינים
השייכים לעשרה בטבת, באופן שבמוצאי היום יוכלו לגשת מיד לסידור ועריכת החומר באופן של פירסום, "מצוה
לפרסם עושי מצוה" – הן בנוגע ל"כוללים" לזקנים וזקנות, הן בנוגע לצבאות-השם, והן בנוגע לכל בניי בגילים
שביניהם – ע"י כל הפעולות של "בתי-חב"ד".

והעיקר, שע"י ההוספה בפעולות של "בתי-חב"ד", כולל ובמיוחד הקמת "בתי-חב"ד" חדשים – ממהרים
עוד יותר את הענין ד"ויעש להם בתים", כפירוש רש"י (גם לכן חמש (למקרא)): "בתי כהונה ולוי ומלכות",
במהרה בימינו ממש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

בש"פ בא, ח' שבט, הנה בתחילת ההתוועדות אמר הרבי שבערב שבת זה יצאו-לאור והובאו מבית הכריכה
– בהשגחה פרטית – ספרי המאמרים מהשנים תר"פ-תרפ"ג, מהתחלת נשיאותו של בעל ההילולא. והמאמר
הראשון שנאמר בשבת פ' בא, הוא – ד"ה ויהי בעצם היום הזה גוי, שאמרו בקשר עם יום הילולא – יאצי"ט של כבוד
אמו זקנתו, ולא עוד, אלא שזהו המאמר שניתן ע"י בעל ההילולא לקראת יום ההילולא שלו, שכן, רובו ככולו של
המאמר (מלבד הדיבור המתחיל, וחלקו הראשון של המאמר המבאר את הפסוק "ויהי בעצם היום הזה") הוא
המאמר ד"באתי לגני אחותי כלה", "לגני לגנוני כו" – המשך ההילולא דיו"ד שבט הישי"ת.

והנה, מצד החביבות המיוחדת שבדבר חדש – הרי מכל ריבוי המאמרים והתורות של בעל ההילולא, כולל
מאמרים ותורות השייכים לתקופה זו, יש להתחיל לכל לראש עם ענין המבואר במאמר הנ"ל, מכיון שזהו ענין חדש
שיצא-לאור זה עתה.

ובהקדמה: החביבות המיוחדת שבדבר חדש, היא – מצד הטבע שהטביע הקב"ה בנפש האדם. כלומר, אין
זה ענין שנתחדש ע"י מעשה האדם, שאז יש מקום לשקוי"ט האם זה דבר רצוי כו', כי אם, מצד הטבע שהטביע
הקב"ה, ובמילא, הרי זה בודאי דבר טוב ורצוי.

ומטעם זה – מתחשבת גם התורה עם טבע זה, ועד כדי כך, שגם בנוגע להלכה יש קדימה לדבר חדש, מצד
החביבות המיוחדת שבו.

ולכן, אפילו את"ל שתוכן הענינים במאמר הנ"ל ישנו גם במאמרים שלאח"ז, ואדרבה, בתוספת ביאור כו' –
מ"מ, מצד החביבות המיוחדת שבדבר חדש, יש קדימה לתוכן הענינים דמאמר זה.

ובהתאם לכך, יש להתחיל, כאמור, בענין המבואר במאמר הנ"ל, ולבאר את הקשר והשייכות ליום ההילולא, כדלקמן.

תוכן המאמר הוא: "באתי לגני אחותי כלה", "לגני לגנוני, למקום שהי עיקרי בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה", אלא שאח"כ נסתלקה השכינה מארץ לרקיע כו', וע"י עבודתם של הצדיקים נמשכת השכינה למטה, כמ"ש "צדיקים ירשו ארץ וישכנו לעד עלי", ש"הם משכינים (היינו ממשיכים) בחינת שוכן עד מקום וקדוש, שיהי בגילוי למטה", באופן ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", "בתוך כל אחד ואחד".

ונקודת הדברים – ענין האחדות, ורובה של השיחה הראשונה היתה ביאור במאמר שכדי לפעול את הענין ד"ישכנו לעד עלי", "ושכנתי בתוכם" – בהכרח שיהי ענין האחדות, שכן, ה"כלי" להמשכת בחי' "אחד" דלמעלה ("הוי' אחד"), הוא – ענין האחדות למטה, אחדותם של ישראל, כמ"ש "ברכנו אבינו כולנו כאחד".

וביאר בארוכה ענין האחדות.

* * *

בסיום ההתוועדות אמר הרבי:

קודם הסיום – יש לעורר עוה"פ אודות עניני העבודה השייכים במיוחד ליום ההילולא, בהתאם להוראת חז"ל "מפקחין על צרכי ציבור בשבת", ובפרט בענין הנוגע לכלל ישראל – יום ההילולא של נשיא הדור, אשר, "הנשיא הוא הכלי", ו"בתר רישא גופא אזיל".

ונקודת הענין – להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל ההכנות לקראת יום ההילולא, כך שכל עניני העבודה השייכים ליום ההילולא (פרטי המנהגים דיום ההילולא, וכן ההתוועדויות דיום ההילולא) יהיו בסדר מסודר, ובאופן הכי נעלה ושלם (כמדובר לעיל בארוכה).

כולל – ההוספה בכל הפעולות דהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, ובמיוחד – המדובר לאחרונה אודות יסוד (או ביסוס והרחבת) כוללים לזקנים וזקנות, ארגוני "צבאות-השם" לילדים וילדות, ו"בתי-חב"ד" – בנוגע לכל שאר בניי בגילים שבין הילדים לזקנים.

ובכל ענינים אלו – כל המרבה הרי זה משובח, וכל הזריז הרי זה משובח.

... והמעשה הוא העיקר:

מיד במוצאי שבת – יפרסמו כל ענינים אלו בכל מקום ומקום, ובלשון שהיו רגילים במדינת רוסיה: "קלאפן דעפעשן", שפירושו, לשלוח "טלגרמות", ובימינו – אין צורך ב"טלגרמות", שהרי יכולים להתקשר מיד באמצעות ה"טלפון".

וכאמור, לפרסם זאת בכל מקום ומקום, אפילו במקום שיש ספק אם הדברים יפעלו פעולתם, שכן, מידי ספק לא יצא, ובעצם, אין כל מקום לספק בדבר, שהרי "כל ישראל בחזקת כשרות"; צריכים רק לדבר בדברים היוצאים מן הלב, ולהראות דוגמא-חי, ואז בודאי יפעלו בכל מקום ומקום.

ונקודת הענין – כאמור – להוסיף בכל עניני העבודה בקשר ליום ההילולא "כנגד כולן", כנגד כל הפעולות שנעשו עד עתה.

וכל זה – מיד במוצאי שבת; ונוסף לזה, כאשר יאיר היום (יום ראשון), "ויקרא אלקים לאור יום" – יוסיפו בכל ענינים אלו ביתר שאת וביתר עוז, "כנגד כולן", וכן משעה לשעה במשך היום, בצהרי היום, וכן בין הערביים כו', עד לכניסת יום ההילולא.

ועי"ז מוסיפים יותר בהחשת וזירוז הגאולה האמיתית והשלימה – לא רק "אחישנה", אלא "אחישנה" ב"אחישנה" גופא,

וכאמור, "הקיצו ורננו שוכני עפר", ובעל ההילולא בראשם, כך שכל פרטי העבודה דיום ההילולא יהיו ביחד עם בעל ההילולא בעצמו.

ביו"ד שבט הי' לראשונה מאמר ד"ה באתי לגני ביו"ד שבט כעין שיחה, ולא מאמר עם ניגון!
כן הזכיר עוה"פ בסיום ההתוועדות אודות בתי חב"ד:

כאן המקום לעורר עוד הפעם אודות ההוספה בג' העניינים שדובר אודותם לאחרונה:

א) פעולות עם זקנים וזקנות בישראל בקשר ללימוד התורה – "זקן זה שקנה חכמה", היינו, שענין החכמה נעשה אצלו באופן של "קנין" (בהוספה לגבי הענין ד"תורתו", נקראת על שמו"), וכן בנוגע לזקנות – "חכמת נשים". ועיי פעולות אלו – זוכים בקרוב ממש לקיום היעוד "עוד ישבו וקנים וזקנות בחוצות ירושלים" (כמבואר בארוכה בנבואת הגאולה).

ב) פעולות עם קטנים וקטנות בישראל, עד לקטני קטנים, "צבאות השם", באופן ד"חנוך לנער על פי דרכו". ולהעיר, שענין זה שייך במיוחד לפרשת השבוע, פ' בשלח – כמ"ש "ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים" (כמדובר לעיל (במאמר)).

ג) פעולות עם כל אלו שגילם הוא בין הזקנים וזקנות לקטנים וקטנות – "בית חב"ד".
ובענין זה – יש להוסיף ולעורר בקשר לענין הצדקה וגמ"ח:

וכיון שישנם בתי-חב"ד שבהם לא נתייסדה עדיין קופת גמילות-חסדים (או קופה של צדקה, וכיו"ב) – הרי כאן המקום והזמן לעורר שבכל בית-חב"ד תהי' קופת גמילות-חסדים, כדי לעזור ולסייע לכל הזקוקים, כולל – עשיר שזקוק לגמ"ח לפי שעה.

ומובן, שהדברים אמורים גם בנוגע לכל המקומות שבהם ישנה כבר קופת גמ"ח – להרחיבה ולהגדילה (הן בנוגע לסכומי הכספים, והן – והעיקר – בנוגע לנתינת הצדקה וגמ"ח לכל הנצרכים), כבכל עניני קדושה שבהם ישנו הציווי "מעלין בקודש".

וכל אלו שיודיעו על פתיחת (או הרחבת) קופת גמ"ח בבית-חב"ד במקומם – ישלחו (בלי-נדר) השתתפות מכאן, מ"בית-חב"ד" הכללי.

*

בסיום התוועדות זו לא היתה חלוקת שטרות לצדקה. אמרו אז גם שהשופט סיפטון ראה ההתוועדות על הסעטעלייט.

למחרת בוקר הרבי חילק דולרים כמה שעות לכאו"א, כשלוש הסיוורטוק משי וחגירת גארטל.

בש"פ משפטים, מבה"ח וער"ח אדר ראשון, לאחרי חלוקת המשקה אמר הרבי: בהמשך להמדובר לעיל אודות ענין הצדקה וגמילות-חסדים – יש להזכיר ולעורר עוה"פ אודות המדובר בהתוועדות שלפני"ז ע"ד הצורך

ב"קרן גמילות חסדים" בכל "בית-חב"ד", ולכן, יש לייסד קרנות גמ"ח בכל "בתי-חב"ד" שבהם עדיין לא נוסדו קרנות אלו, ובמקומות שכבר נוסדו – להגדילם ולהרחיבם יותר.

ולהעיר מהמסופר ברשימותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות הנהגת בית הרב לחנך ולהרגיל את הילדים בגמילות-חסדים (נוסף על ענין הצדקה) – עיי"ז שהיו נותנים להם סכומי כסף על מנת להלוות לנזקקים, כאמור, כדי לחנכם בגמילות-חסדים.

בכ"ה אד"ר בבוקר כשהרבי הגיע ל-770, הי' נראה שלרבי מאוד קשה ללכת, וגם כשהלך למקוה הי' נראה שסוחר רגלו ביסורים נוראים. וכמובן אחרי שעות עמידה באוהל המצב לא נהי' טוב יותר, עד שלאחרי מעריב כשהרבי יצא לכיון ביתו הק' [בפעם האחרונה מהדלת הראשית של 770 – "מלך ביפיו תחזינה עיניך", לעת-עתה, עד שיקויים ותחזינה עינינו בשו"ב מהציון ברחמים תיכף ומיד ממש], מעד מעט לצד ימין וכו'... ובשבת כבר העמידו השולחנות שהרבי נכנס לבית הכנסת, ועד שבשבת בוקר הי' תהלים דשבת מברכים בזאל למעלה ולאח"ז תפלת שבת [וכן נמשך עד חג הפסח כשהרבי הודיע בעצמו כחצי שעה לפני החג שיירד להתפלל למטה].

ביום ראשון שלאח"ז היתה תפלת ערבית בגי"ע התחתון עם מנין מצומצם [רוב הקהל הי' במנהטן בסיום הרמב"ם]. בשבוע זה הי' ר' ניסן מינדל אצל הרבי לרשום מכתבים, ובסוף הפגישה שאל את הרבי "וואס מאכט דער רבי" והרבי ענה "דאס איז מער גייסטיש ווי פיזיש" [זה יותר ענין רוחני מאשר ענין גשמי].

בתקופה זו נפגעו כמה וכמה מחברי אגודת חסידי חב"ד: באותה שבת ז"ך אד"ר [הראשון...], קיבל רמ"פ כץ אירוע מוחי ונפטר כמה ימים לאח"ז. חתנו הצעיר של ר"י וויינבערג נפטר בתקופת יט כסלו תשמ"ז. כשנה לאח"ז נפטר הר"מ מענטליק. רז"ג ישב בביהא"ס. רבי"ג קיבל אירוע מוחי. הרב חדקוב אושפז כו"כ פעמים בביה"ר.

בש"פ מצורע, שבת הגדול ערב י"א ניסן קרוב לסיום ההתועדות אמר הרבי:

ישנם ענינים נוספים שצריכים להזכיר אודותם – כדי שלא יהי' מקום לחשוב שמכיון שלא נזכר אודותם הרי זו הוכחה שיש איזה חלישות בדבר:

לכל לראש – בקשר להמדובר בהתוועדויות שלפנ"ז ע"ד הקמת "בתי-חב"ד" (ע"ד וכדוגמת "שה לבית"), כוללים "תפארת זקנים" ו"חכמות נשים" לזקנים וזקנות, וארגוני "צבאות השם" לילדי ישראל (ענין השייך במיוחד לחג הפסח – "והגדת לבנך").

וענין נוסף – "הנחה למדינות עשה", הנחה על ספרי קה"ת:

דובר כמ"פ שיש זמנים מיוחדים, כמו: ימי הילולא של רבותינו נשיאינו, שבהם יש לעשות "הנחה" במחיר של ספרי חסידות, אשר, כתוצאה מזה יקנו מספר גדול יותר של ספרי חסידות – "יפוצו מעינוותיך חוצה".

ולמרבה הפלא – למרות שכבר דובר בענין זה כו"כ פעמים. צריכים לחזור ולהזכיר זאת בכל פעם, ולולא זאת – לא שמים לב לכך.

זה-עתה באים אנו מבי' ניסן – יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וענין נוסף ביום זה (שלא שמים לב) – "וזרח השמש ובא השמש" – יום התחלת הנשיאות של בנו ממלא-מקומו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו. ומכיון שכן, היתה הנהלת קה"ת צריכה להכריז, אשר, לרגל ב' ניסן, תהי' הנחה במחירם של ספרי רבותינו נשיאינו. ואעפ"כ, לא עלה הדבר על דעתם!

ולכן, מוכרחני לעשות זאת בעצמי – להכריז על הנחה בת ארבעים אחוז על ספרי החסידות, החל מבי' ניסן עד ל"ג בעומר, יום סגולה בקשר ובשייכות לפנימיות התורה – יום ההילולא של רשב"י.

– לח –

ומכיון שישנם כאלו שקנו ספרים לאחר ב' ניסן ושילמו את המחיר המלא – תתחייב הנהלת קה"ת להחזיר להם ארבעים אחוז מהמחיר, כדי שלא יפסידו מזה שהנהלת קה"ת לא הכריזה על ההנחה במועד המתאים. והאריך בזה.

בהתוועדות זו והתוועדויות שלאחרי התחיל קאך בענין ההשפעה על אוה"ע בענין ז' מצוות בני נח.

בל"ג בעומר עורר עוד הפעם ע"ד בתי חב"ד :

וכאן המקום לעורר עוד הפעם אודות ההוספה בג' הענינים שמדברים אודותם לאחרונה :

(א) בנוגע לתינוקות של בית רבן, החל מגיל הכי צעיר – בארגוני "צבאות השם".

(ב) בנוגע לזקנים וזקנות – ב"כוללים" ד"תפארת זקנים" ו"חכמות נשים" (או שאר שמות כיו"ב),

(ג) ובנוגע-לאלה השייכים לגילים שבינתיים – עיי "בתי חב"ד".

וקרוב לסיום ההתוועדות אמר הרבי :

בהמשך להמדובר אודות בתי חב"ד – יש להוסיף ולהזכיר במיוחד אודות הבתים הקרויים על שמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, "אהל יוסף יצחק", אשר, במקומות אלו שאוחזים עדיין באמצע או בהתחלה – ישתדלו לסיים לקראת י"ב-י"ג תמוז.

[ואף שבשנה זו חל י"ב תמוז ביום השבת – הרי, כמה עניני "סיום" שייכים גם בשבת, ובפרט שיוסיפו בזה במוצאי שבת וביום ראשון וכו'].

ולכל לראש – בנוגע להקמת בית חב"ד ע"ש נשיא דורנו, "אהל יוסף יצחק" בכפר חב"ד שבאה"ק תובב"א :

כדרך הבטלנים – התחילו בהבנין, ונשארו תקועים באמצע...

ולכן, ישתתפו בהוצאות מכאן – בהוספה על השילוח הראשון, יהי בלי-נדר גם שילוח שני, מלבד הסכומים שנאספו בינתיים.

ובודאי יזדרזו במלאכת הבנין באופן שלקראת י"ב-י"ג תמוז יהי הבנין בשלימותו – עכ"פ כשלימות האפשרית בזמן הזה, ולאחרי כן, יוסיף נשיא דורנו עוד יותר, מכיון שעוד לפניו "הקיצו ורננו שוכני עפר", כך, שישתתף בעצמו בסיום וחנוכת הבית וכו' וכו'.

בש"פ בחוקותי, דובר בארוכה אודות אחדות ישראל, ושכלל מקום יעשו בשבת הבאה שבת אחדות עם התוועדות וכו', וההוצאות ישלחו מכאן! וכן בשבת שלאח"ז אמר הרבי שמוכן וגם פשוט – שצריך להיות המשך מתאים לכל זה (ובאופן **דמעלין** בקודש) לאחר הש"ק – וביתר שאת וביתר עז במקומות שעדיין לא עשו בכ"ז מאיזה סיבה שתהי'.

בש"פ חו"ב, י"ב תמוז, הנה לאחר הביאור ששנה זו היא שנת הק"ז והלימוד מהקאפיטל הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו גוי', ולאחרי הביאור הארוך בנוגע לעשרה שיושבין ועוסקין בתורה בפרטי בפרטיות, אמר הרבי (מוגה) :

המורם מכל האמור .. אשר, מצד הנתינת כח מ"ב תמוז (ובפרט) דשנה זו כו' ... המעשה הוא העיקר :

בכל מקום ומקום שבו נמצא שליח ושליח שלוחו כו' דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, בעל השמחה

והגאולה – מוטלת עליו שליחות קדושה, להקים בהקדם הכי אפשרי "בית חב"ד" [כאן צויין בהערה: ראה גם שיחות נר ה' דחנוכה ס"ד. סיי"ד. עשרה בטבת בסופה (ועוד) – שנה זו].

כלומר, נוסף על כל הפעולות דהפצת התורה והיהדות שכבר נעשו ונעשים במקום זה, כולל ע"י הקמת מוסדות של תורה ויהדות, מוסדות חינוך, בתי-ספר וישיבות, וכן מוסדות של צדקה וחסד וכו' – יש להקים גם "בית חב"ד" בית שישמש מקום מרכזי לכל הפעילות דהפצת התורה והיהדות (כולל, במקום שהצורך בזה ושאפשרי זה – בית כפשוטו, שיוכל לשמש גם לצרכים דאכילה ושתי', עד לשינה, להבאים בצל קורתו), כפי שרואים במוחש שהפעילות דהפצת התורה והיהדות במקומות שיש בהם "בית חב"ד" היא באופן **שלא בערך** לגבי המקומות שלעת-עתה אין בהם "בית חב"ד" [כמדומה שכאן מובא לראשונה הענין דאש"ל בבתי חב"ד].

ויש לקשר גם ענין זה עם המאמר ד"ה עשרה שיושבים ועוסקים בתורה – שכן הקמת "בית חב"ד" מורה על עניו של התיישבות וקביעות, שהרי ענינו של "בית" הוא – דירת קבע, אשר, עי"ז נעשית הפעולה דהפצת התורה והיהדות באופן של התיישבות וקביעות, וכתוצאה מזה – מילוי הכוונה דנתאוהה הקב"ה להיות לו ית, דירה (בית, דירת קבע) בתחתונים.

ומובן, שכוונת הדברים היא גם בנוגע לכל המקומות שבהם ישנם כבר "בתי חב"ד" – שהרי תמיד יכולים (ובמילא – צריכים) להוסיף, להרחיב ולהגדיל וכהנה וכהנה, ולדוגמא: בית ועלי' על גביו, ועד"ז בשאר אופנים כיו"ב.

וכדי לקשר כל זה עם ההתוועדות דחג הגאולה, ובפרט התוועדות שמתקיימת בד' אמותיו של בעל השמחה והגאולה, גם ע"י דבר גשמי, נוסף על קבלת החלטות הטובות בעת ההתוועדות – הנה לאחרי הבדלה, יוכל כאו"א שיחליט לעשות בהנ"ל לקחת ולקבל מה"משקה" דהתוועדות זו, על מנת שבבואו למקומו יערוך התוועדות מיוחדת – מתוך אהבת ישראל ואחדות ישראל, ו"גדולה לגימה שמקרבת" – לעורר אודות הגברת הפעילות דהפצת התורה והיהדות במסגרת של "בתי חב"ד".

בליל ט"ו תמוז ב"יחידות" הכללית קרוב לסופה, אמר הרבי:

וכאן המקום להזכיר, אשר, ביום זה, ט"ו תמוז, היום שבו קיימא סיהרא דחודש הגאולה באשלמותא – מחנכים את "בית אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" בכפר חב"ד:

בכפר חב"ד – מיסודו ובהנהלתו של בעל השמחה והגאולה – השתדלו ובנו בית, אשר, גם מראהו החיצוני, דומה, בכל הפרטים ופרטי פרטים, לבית שבו התגורר כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, בעל השמחה והגאולה, במשך עשר שנים, עשר השנים שחתמו את תקופת חייו בהיותו בחיים חיותו בעלמא דין – הבית שנקרא בגימטריא ד"פרצת" – "770".

והעיקר – בנוגע לרוחניות והנשמה של הבית – התורה שיוצאת מבית זה, כולל גם ההוראות בנוגע למעשה בפועל ("גדול תלמוד שמביא לידי מעשה") שיוצאות מבית זה – שיתפשטו מ"770" שבכפר חב"ד ע"ד שנתפשטו וממשיכים להתפשט מ"770" שבמדינה זו. בעיר זו ובשכונה זו, אשר, "שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם".

וכאמור, ביום שבו קיימא סיהרא דחודש הגאולה באשלמותא – מתקיימת "חנוכת הבית", ומשתדלים שהדבר ייעשה "ברוב עם הדרת מלך", ועוד והוא העיקר – שמבית זה תתפשט תורתו והוראותיו של בעל השמחה והגאולה, ביחד עם קיום השליחות שהטיל על כאו"א, שנקודתה ותוכנה – לעשות מהעולם כולו דירה לו ית',

לכל לראש – שיהי' ניכר ובולט הענין דדירה לו ית' ב"בית אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" אשר בכפר חב"ד, ועד"ז ב"בתי חב"ד" בכל מקום שהם, שכל א, מהם נקרא וקשור עם נשיא דורנו,

ועד שפועלים שהענין דדירה לו ית' יהי' ניכר ובולט בגלוי בכל העולם כולו,

עייז שמתאספים כולם יחדיו, על מנת להתאחד "כאיש אחד בלב אחד", מתוך החלטה טובה ותקיפה למלא את השליחות של נשיא דורנו, מתוך שמחה וטוב לבב, ובתכלית השלימות.

במוצאי ט"ו תמוז, כהקדמה למאמר (כעין שיחה) על "ספר המאמרים תרפ"ה" שיצא לאור בערב שבת י"ב תמוז.

מאמרים אלו היו עד עתה בכתב, וחלק מהם נתפרסם גם ב"קופיר", אבל, הפירסום דכל המאמרים (אלו שנמצאו) באופן של דפוס, לדורות – נתחדש בשנת תשמ"ו, כאמור, בסמיכות לימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז, לאחרי שהשתדלו למהר ולזרז כר, ואכן הצליחו – מכיון שהיו כמה שהתמסרו לדבר תוך כדי מסירת רצונם ונפשם – שלקראת י"ב תמוז יוכלו ללמוד את מאמרי בעל השמחה והגאולה משנת תרפ"ה.

והנה, אע"פ שכל המאמרים הם תורות של בעל השמחה והגאולה, ובכולם ישנה החביבות המיוחדת שנתגלו ויצא-לאור בדפוס בסמיכות לימי הגאולה דשנה זו – מ"מ, יש להשתדל לחפש ולמצוא מאמר (או כמה מאמרים) שיש להם שייכות מיוחדת ל"ב-י"ג תמוז.

והאריך בזה.

וקרוב לסיום ההתוועדות אמר:

כמו כן יש להזכיר עוד הפעם אודות הקמת "בית-חב"ד" בכל מקום ומקום:

לכל לראש – המוזכר לעיל אודות "בית אחלי יוסף יצחק ליובאוויטש" בכפר חב"ד, אשר, ביום זה התקיימה בפועל "חנוכת הבית", ברוב פאר והדר. "ברוב עם הדרת מלך".

ובדאי שמאורע זה יוסיף זירוז ועידוד בכל הקשור להקמת "בית אחלי יוסף יצחק ליובאוויטש" בכל המקומות – החל מהענין הרוחני, אצל כל אחד ואחת מישראל בלבו פנימה, וגם כפשוטו, אין ענין יוצא מידי פשוטו, לבנות בית כזה, "בית אחלי יוסף יצחק ליובאוויטש", "בית-חב"ד", בכל מקום שדרים בו יהודים, ובמקומות שישנו כבר "בית-חב"ד" – להוסיף בבנינו, בית ועלי על גביו או בית לפנים מבית (ע"ד ב' הדעות בנוגע למערת המכפלה).

ובפשטות – להשתדל ולפעול אצל יהודי המקום שיהי להם רצון וחפץ בהקמת "בית-חב"ד", ובמילא, יסייעו וישתתפו בהקמתו, הן בנשמתם הן בגופם והן בכל מאודם, זה ממונם, אשר, עייז יבנה הבית במהירות גדולה יותר מכפי שמשערים.

ועוד מעלה עיקרית בזה:

מטבע האדם, שדבר שהשתתף ולקח בו חלק פעיל, בנפשו בגופו ובממונו – יקר וחשוב אצלו כו', ובמילא, כאשר תושבי המקום יטלו חלק פעיל ועיקרי בהקמת "בית-חב"ד" – אזי, גם לאחרי הקמתו, יהי להם רצון וחפץ להכנס ל"בית-חב"ד", ולא רק להכנס בלבד, אלא "לחיות" ב"בית-חב"ד", ולא עוד, אלא להשתדל שהפעילות של "בית-חב"ד" תהי "ברוב עם", אשר, עייז יתוסיף ב"הדרת" הבית, ו"הדרת מלך" – "הדרת מלך" דנשיא דורנו, ועד ל"הדרת מלך" דמלך מלכי המלכים הקב"ה.

ובכל זה – כדאי ונכון להתחיל לעסוק תיכף ומיד, כך שהנחת היסוד כר תהי עוד לפני ג' השבועות.

ובסיום ההתוועדות, אחרי ניגון הכנה וניגון אדה"ז, ציוה לנגן "ניע זשוריצי כלאפציי" – וכ"ק אדמו"ר שליט"א נעצד מלא קומתו, ורקד ומחא כפיו הק', בהתלהבות עצומה, ובבכיות נוראות.

בש"פ מטו"מ, מבה"ח מנחם-אב, אמר הרבי:

בהמשך להמדובר אודות ההוראות דמסכת אבות, "מילי דחסידותא", החל מההוראה דמשנה הראשונה, "העמידו תלמידים הרבה" – הרי כאן המקום להזכיר ולעורר עוד הפעם ע"ד הקמת "בתי-חב"ד":

כדי לקיים את ההוראה ד"העמידו תלמידים הרבה" – יש צורך להוסיף בהקמת "בתי-חב"ד" בכל מקום ומקום, שכן, כשיהי' בכל מקום בית המיועד להפצת התורה והיהדות, "בית ועד לחכמים", אזי יתקבצו ויבואו לשם "תלמידים הרבה".

וכמדובר בארוכה בהתוועדות דימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז – שיש להקים "בתי-חב"ד" בכל המקומות, אשר, מסיבות שונות אין בהם עדיין "בית-חב"ד", וגם במקומות שכבר ישנו "בית-חב"ד" – יש להשתדל להרחיבו ולהגדילו כו', כדי שיוכל לקלוט "תלמידים הרבה", הרבה יותר ממה שהי' עד עתה.

ויש להוסיף בדיוק הלשון "בית-חב"ד" – ע"פ פתגם רבינו הזקן שתורת החסידות, חסידות חב"ד, אינה שייכת למפלגת החסידים, חסידי חב"ד, כי אם, נחלת כלל ישראל וכאו"א מישראל, אשר, כדי לפעול זאת, יש צורך בהקמת בתי-חב"ד (דוקא) בכל מקום ומקום.

ובהמשך לזה – מכיון שהכניסו קנקן משקה בקשר עם פתיחת "בית-חב"ד", יגשו עתה ויאמרו "לחיים", ויחלקו מן המשקה בין המסובים כאן, ואת השאר – יחלקו בין המשתתפים בהתוועדות שתתקיים במקום הנ"ל, ויגדולה לגימה שמקרבת".

בש"פ דברים בתי חב"ד כו' עשה לך רב וכו'

להעתיק.....

מכתב דכינוס השלוחים ביאור "בית אגודת חסידי חב"ד ליובאוויטש".

להעתיק.....

ש"פ ראה שטארקע ווערטער ע"ד ראיית פני הרב, לקו"ש ועוד.

להעתיק.....

ש"פ תבוא שטורעם והתוועדויות דתומכי תמימים כו'. בסיום אום אני חומה עמד! פעם תמישית!

ח"י אלול – בתי חב"ד וכו'

להעתיק.....

ערי"ה – אולי להעתיק כמה שורות ע"ד ביאור קאפיטל קמ משיעור היומי

להעתיק.....